

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

DENİZ ULAŞTIRMA İŞLETME MÜHENDİSLİĞİ ANABİLİM DALI

ORTAÖĞRETİMDE DENİZCİLİK EĞİTİMİNİN STCW 78 SÖZLEŞMESİNE
GÖRE İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Deniz Ulaştırma İşletme Mühendisi Ahmet ÖZDÖNER

HAZİRAN 2011
TRABZON

**KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

DENİZ ULAŞTIRMA İŞLETME MÜHENDİSLİĞİ ANABİLİM DALI

**ORTAÖĞRETİMDE DENİZCİLİK EĞİTİMİNİN STCW 78 SÖZLEŞMESİNE
GÖRE İNCELENMESİ**

Deniz Ulaştırma İşletme Mühendisi Ahmet ÖZDÖNER

**Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsünde
"DENİZ ULAŞTIRMA İŞLETME YÜKSEK MÜHENDİSİ"
Unvanı Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.**

**Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 18.05.2011
Tezin Savunma Tarihi : 27.06.2011**

Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ersan BAŞAR

Trabzon 2011

Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
Deniz Ulaştırma İşletme Mühendisliği Anabilim Dalında
Ahmet ÖZDÖNER tarafından hazırlanan

**ORTAÖĞRETİMDE DENİZCİLİK EĞİTİMİNİN STCW 78 SÖZLEŞMESİNE
GÖRE İNCELENMESİ**

**başlıklı bu çalışma, Enstitü Yönetim Kurulunun 31/05/2011 gün ve 1407 sayılı
kararıyla oluşturulan jüri tarafından 27/06/2011 tarihinde yapılan sınavda**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

Başkan : Prof. Dr. Muhammet BORAN .....

Üye : Yrd. Doç. Dr. Ersan BAŞAR .....

Üye : Yrd. Doç. Dr. Abdulaziz GÜNEROĞLU .....

Prof. Dr. Sadettin KORKMAZ

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Denizcilik, asırlar boyunca insanların en fazla ilgisini çeken mesleklerden biri olmuştur. Bu özelliği ile birçok maceracıyı kendisine çekmiş ve 15. yüzyılda yeni bir kıta keşfedilmesine vesile olmuştur. Bunu izleyen yıllarda mesleğe olan ilgi giderek artmış, dünya üzerinde yeni topraklar ve kaynaklar keşfedilmiştir. Bu keşiflerin batı toplumlarını zenginleştirdiği bir gerçektir. Zenginleşen batı toplumlarında asırlardan beri egemen olan skolâstik düşünce yıkılmış yerine araştıran, sorgulayan, inceleyen bugünkü anlamı ile bilimsel düşünen bireyler yetişmiştir. Bu durum gelişmiş batı medeniyetini yaratmıştır.

Eğitim ve denizcilik birbirlerine uzak görünseler de, yukarıda kısaca açıklandığı üzere uygarlık tarihi açısından denizciliğin bir tetikleyicisi olduğunu ortadadır. Denizciler gerçek anlamda ufkun ardını görebilen insanlardır, bu özellikleri ile geniş ufuklu sıfatını tam olarak hak etmişlerdir.

Ülkemizde 1700'lü yıllardan beri denizcilik eğitim faaliyetleri sürdürülmektedir. Bu alandaki ilk eğitim kurumumuz 1773 yılına açılmış olan Mühendishane-i Bahrî-i Hümayun'dur. Bu okulda kaptan ve tersane mimarı yetiştirilmekteydi. Günümüzde ortaöğretimden yüksek öğretime kadar her derece ve kademelerde denizci yetiştiren eğitim kurumlarımız ile özel gemiadamı yetiştiren kurumlarımız bulunmaktadır.

Bu yüksek lisans tezinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ara kademe meslek elemanı yetiştiren ortaöğretim kurumlarımızdan olan Denizcilik Anadolu Meslek Liselerinin meslek öğretmenleri norm kadrosu ve okul yeterlik durumları incelenmiş ardından güverte ve gemi makineleri bölümlerine ait ders müfredatlarının STCW sözleşmesinin gereği olan Eğitim ve Sınav Yönergesine uygunluk düzeyi incelenmiştir.

Yüksek lisans eğitimim sürecinde danışman öğretim üyesi olarak bu yüksek lisans tezinin ortaya çıkmasında düşünce kaynağım tez danışmanım değerli bilim adamı Yrd.Doç.Dr.Ersan BAŞAR ve değerli hocam Prof.Dr.Muhammet BORAN'a, eğitim hayatım boyunca daima en büyük desteği sağlayan aileme sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Ahmet ÖZDÖNER

Trabzon 2011

TEZ BEYANNAMESİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Ortaöğretimde Denizcilik Eğitiminin STCW 78 Sözleşmesine Göre İncelenmesi” başlıklı bu çalışmayı baştan sona kadar danışmanım Yrd. Doç. Dr. Ersan BAŞAR‘ın sorumluluğunda tamamladığımı, verileri/örnekleri kendim topladığımı, deneyleri/analizleri ilgili laboratuvarlarda yaptığımı/yaptırdığımı, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik kurallara uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ederim.

17/05/2011

Ahmet ÖZDÖNER

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
ÖNSÖZ.....	III
TEZ BEYANNAMESİ.....	IV
İÇİNDEKİLER.....	V
ÖZET.....	VII
SUMMARY.....	VIII
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	IX
TABLolar DİZİNİ.....	X
SEMBOLLER DİZİNİ.....	XI
1. GENEL BİLGİLER	1
1.1. Giriş.....	1
1.2. Uluslararası Denizcilik Örgütü (IMO)	2
1.2.1. IMO'nun Organizasyon Yapısı.....	2
1.2.1.1. Genel Kurul.....	3
1.2.1.2. Konsey	3
1.2.1.3. Komiteler	3
1.3. Gemiadamlarının Eğitim, Belgelendirme, Sınav, Vardiya Tutma, Kütüklenme ve Donatılma Esasları (STCW) ile İlgili Gelişmeler	4
1.4. Denizde Can Güvenliği (SOLAS) ile İlgili Gelişmeler	5
1.5. Gemiadamı Kavramı.....	7
1.5.1. Tayfa Sınıfı Gemiadamları	7
1.5.2. Zabitan Sınıfı Gemiadamları.....	8
1.5.2.1. Kaptan ve Güverte Zabitleri.....	8
1.5.2.2. Başmühendis/Başmakiniist ve Makine Zabitleri	9
1.5.2.3. Telsiz Zabitleri	9
1.5.2.4. Elektrik Zabitleri	10
1.5.2.5. Sağlık Zabitleri	10
1.5.2.6. Stajyerler (Yardımcı Vardiya Zabitleri)	11
1.5.3. Balıkçı Sınıfı Gemiadamları	11
1.5.4. Yat Sınıfı Gemiadamları	11

1.6.	Sefer Bölgeleri	13
1.6.1.	Liman Sefer Bölgesi	14
1.6.2.	Kabotaj Sefer Bölgesi	14
1.6.3.	Yakın Kıyusal Sefer Bölgesi	14
1.6.4.	Uzak Sefer Bölgesi	14
1.7.	Gemilerin Gemiadamı ile Donatılması	15
1.8.	Türk Eğitim Sisteminin Genel Yapısı.....	15
1.8.1.	Örgün Eğitim	15
1.8.1.1.	Okul Öncesi Eğitim	16
1.8.1.2.	İlköğretim.....	16
1.8.1.3.	Ortaöğretim.....	16
1.8.2.	Yaygın Eğitim.....	17
1.9.	Türkiye’de Mesleki Eğitim	17
1.10.	Dünyada Denizcilik Eğitimi	19
1.11.	Türkiye’de Denizcilik Eğitimi	20
1.12.	Türkiye’de Denizcilik Eğitimi Düzenleyen Ulusal Mevzuat	21
1.12.1.	Gemiadamları Yönetmeliği.....	21
1.12.2.	Eğitim ve Sınav Yönergesi	22
1.12.3.	Telsiz Operatör Yeterlikleri ve Sınav Yönetmeliği i	22
1.12.4.	Denizcilik Eğitimi Denetleme ve Kalite Standartları Hakkında Yönetmelik.....	23
2.	YAPILAN ÇALIŞMALAR VE BULGULAR.....	24
2.1.	Araştırmanın Konusu ve Kapsamı	24
2.2.	Bilgilerin Toplanması	25
2.3.	Denizcilik Meslek Liselerinin Genel Durumu	25
2.4.	Eğitim ve Sınav Yönergesine Göre Denizcilik Eğitimi.....	26
2.5.	Milli Eğitim Müfredatına Göre Denizcilik Eğitimi	42
2.6.	Denizcilik Mesleki Lisesi Mezunlarına Verilen Yeterlikler.....	54
2.7.	Deniz Tecrübesine Sahip Öğretmenler	58
3.	TARTIŞMA VE SONUÇLAR	61
4.	ÖNERİLER.....	63
5.	KAYNAKLAR	65
6.	EKLER.....	67

ÖZGEÇMİŞ

Yüksek Lisans Tezi

ÖZET

ORTAÖĞRETİMDE DENİZCİLİK EĞİTİMİNİN STCW 78
SÖZLEŞMESİNE GÖRE İNCELENMESİ

Ahmet ÖZDÖNER

Karadeniz Teknik Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Deniz Ulaştırma İşletme Mühendisliği Anabilim Dalı

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Ersan BAŞAR
2011, 66 Sayfa, 5 Sayfa Ek

Ülkemizde her seviyede faaliyet gösteren eğitim kurumları Milli Eğitim Bakanlığı denetimi altındadır. Ancak denizcilik uluslararası meslek olması nedeni ile eğitiminin de bazı istisnaları bulunmaktadır. Dünyada denizcilik eğitimi veren okulların sahip olması gereken asgari standartlar Uluslararası Denizcilik Örgütü (IMO) tarafından belirlenmiş ve model kurs programları ile üye devletlere duyurulmuştur. Ülkemizde denizcilik eğitiminin belirlenen standartlara göre yürütülmesini sağlamak ve denetimlerini yapmak Denizcilik Müsteşarlığı koordinesinde, Yükseköğretim Kurulu ve Milli Eğitim Bakanlığı'ndan oluşan bir kurula bırakmıştır. Denetimlerde denizcilik programlarına kabul edilecek öğrenciler için başta sağlık olmak üzere eğitim müfredatı, ders araç gereçleri, eğitimcilerin yeterlilikleri ve diğer hususlara bakılmaktadır. Bu yüksek lisans tezinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı, ara kademe meslek elemanı yetiştiren ortaöğretim kurumlarımızdan olan denizcilik meslek liselerinin, buldukları il ve ilçeler, eğitim müfredatları, meslek öğretmeni norm kadrosu ve yeterlilik durumları incelenerek, ortaöğretim seviyesinde verilen denizcilik eğitiminin STCW 78 sözleşmesine uyumu irdelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Denizcilik Müsteşarlığı, Eğitim Müfredatı, Uluslararası Denizcilik Örgütü, Denizcilik Eğitimi, Model Kurs, STCW

Master Thesis

SUMMARY

THE EXAMINATION OF MARITIME EDUCATION ACCORDING TO STCW 78
CONVENTION IN HIGH SCHOOL

Ahmet ÖZDÖNER

Karadeniz Technical University
The Graduate School of Natural and Applied Sciences
Maritime Transportation and Management Graduate Program
Supervisor: Asst. Prof. Ersan BAŞAR
2011, 66 Pages, 5 Pages Appendix

All levels of education institutions operating in our country under the supervision of the Ministry of Education, but due to the international regulations, maritime education has some exceptions. Maritime training institutions in the world have to be minimum standards determined by the International Maritime Organization announced to the member states with model course programs. In our country maritime education is under control of the supervision of the Undersecretariat for Maritime Affairs set by model courses and it ensures coordination with The Council of Higher Education and The Ministry of National Education. In those controls health conditions for students adopted the naval programs, education curriculum, teaching tools, educators qualifications and other matters are examined. In this thesis education curriculum, the qualification status of the maritime teachers and the locations of maritime vocational schools were examined and maritime education in compliance with the STCW 78 Convention was discussed.

Key Words: Undersecretariat for Maritime Affairs, Educational Program, International Maritime Organization, Maritime Education, Model Course, STCW

ŞEKİLLER DİZİNİ

Sayfa No

Şekil 1. Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi mezunlarının alabileceği yeterlikler..... 54

TABLolar DİZİNİ

	<u>Sayfa No</u>
Tablo 1. Gemiadamları yeterlik dereceleri	12
Tablo 2. Eğitim ve sınav yönergesine göre denizcilik eğitim müfredatı	28
Tablo 3. Milli Eğitim Bakanlığı'na göre denizcilik eğitim müfredatı	42
Tablo 4. Güverte işletim düzeyi eğitim müfredatlarının karşılaştırılması	52
Tablo 5. Makine işletim düzeyi eğitim müfredatlarının karşılaştırılması.....	53
Tablo 6. D.A.M.L. öğrenci sayıları, okul yeterlikleri ve meslek öğretmeni sayısı.....	55
Tablo 7. Denizcilik Müsteşarlığı tarafından yetki almış ortaöğretim kurumları	58
Tablo 8. Milli Eğitim Bakanlığı'nda kadrolu öğretmenlerin yeterlikleri ve sayıları	59
Ek Tablo 1.Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Denizcilik Anadolu Meslek Liseleri	67
Ek Tablo 2.Denizcilik öğretmeni örnek anket formu	71

SEMBOLLER DİZİNİ

AKML	:	Anadolu Kız Meslek Lisesi
AML	:	Anadolu Meslek Lisesi
ATL	:	Anadolu Teknik Lisesi
BM	:	Birleşmiş Milletler
ÇPL	:	Çok Programlı Lise
DAML	:	Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi
DATL	:	Denizcilik Anadolu Teknik Lisesi
DML	:	Denizcilik Meslek Lisesi
EML	:	Endüstri Meslek Lisesi
ESY	:	Eğitim ve Sınav Yönergesi
ETÖGM	:	Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü
GASM	:	Gemiadaları Sınav Merkezi
GMDSS	:	Küresel Deniz Tehlike ve Haberleşme Sistemi
GOC	:	Genel Telsiz Operatörü
GT	:	Gross Tonaj
IAMU	:	Uluslararası Denizcilik Üniversiteleri Birliği
IMLA	:	Uluslararası Denizcilik Eğitimecileri Birliği
IMO	:	Uluslararası Denizcilik Örgütü
IMCO	:	Uluslararası Denizcilik Danışma Teşkilatı
ILO	:	Uluslararası Çalışma Örgütü
ISM	:	Uluslararası Güvenlik Yönetimi Kodu
ISPS	:	Uluslararası Gemi ve Liman Tesisleri Güvenliği Kodu
KML	:	Kız Meslek Lisesi
KTÖGM	:	Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü
KPSS	:	Kamu Personel Seçme Sınavı
KW	:	Kilo Watt
MARPOL	:	Denizlerin Gemiler Tarafından Kirletilmesinin Önlenmesine Ait Uluslararası Sözleşme
MEB	:	Milli Eğitim Bakanlığı
MEM	:	Mesleki Eğitim Merkezi

MEBBİS	:	Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri
MEGEP	:	Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi
MEPC	:	Deniz Çevresini Koruma Komitesi
MSC	:	Deniz Emniyet Komitesi
REO 1	:	Birinci Sınıf Telsiz Elektronik Operatörü
REO 2	:	İkinci Sınıf Telsiz Elektronik Operatörü
ROC	:	Sınırlı Telsiz Operatörü
SOLAS	:	Denizde Can Güvenliği
STCW	:	Gemiadamlarının Eğitim, Belgelendirme, Sınav, Vardiya Tutma, Kütüklenme ve Donatılma Esasları
SUNY	:	State University of New York
T.C.	:	Türkiye Cumhuriyeti
TTK	:	Talim ve Terbiye Kurulu
YÖK	:	Yükseköğretim Kurulu

1. GENEL BİLGİLER

1.1. Giriş

8,000 km'yi aşan kıyıları, İstanbul ve Çanakkale boğazları ile iki kıtayı birleştiren ve okyanuslarla bağlantılı Akdeniz, Ege denizi ve Karadeniz'deki deniz trafiğine sahip coğrafyası ile ülkemiz bir deniz ülkesidir [1]. Üç tarafı denizlerle çevrili ülkemizde denizcilik önemli bir istihdam potansiyeline sahiptir. Günümüzde ise hava ve kara taşımacılığı imkânları gelişmiş olmasına rağmen, ekonomik nedenlerle en çok tercih edilen ticari nakliye araçları gemilerdir.

Dünya ticaretinin % 90'ı, Türkiye dış ticaretinin ise % 85'i deniz yoluyla yapılmaktadır [2]. Büyük hacimdeki bu deniz ticareti büyük çapta deniz trafiğini, deniz aracını, gemi adamını, yükü, yolcuyu beraberinde getirmektedir. Ekonomik gelişmeler sonucu deniz yolu ile taşınan yüklerin çeşitleri ve miktarları her geçen gün artmaktadır. Buna paralel olarak dünya deniz ticaret filosu da sürekli olarak artış göstermektedir. Büyüyen ve gelişen deniz ticaret filoları, gelişen teknolojiye rağmen gemide çalışan gemiadamına daha fazla ihtiyaç duymaktadır. Dünya ekonomisindeki gelişme lojistik sektöründe ani büyümeye yol açmıştır. Dünya ticari mal ve yolcu hareketlerinin hızlanması, ulaştırma sektörünün önemini arttırmıştır. Bu sektörde güvenlik konusundaki önlemlerin ve insan faktörüne bağlı hataların giderilmesi amacıyla eğitime özel önem verilmesi gerekliliği gündeme gelmiştir [3]. Oysa insanlar bir sorunla karşılaşmadan önce önlem alma yoluna gitmezler. İşte bu sebeple denizde büyük çapta kazalar meydana gelmedikçe insanları bu yönde çözüm aramaya iten faktör olmamıştır. Ancak büyük ölçekte çevre zararlarına neden olan kazalar meydana geldiğinde çözüme gitme ihtiyacı kendini hissettirmiştir. Büyük çapta felakete neden olan deniz kazaları sonrasında denizde güvenliği sağlayıcı tedbirlerin alınması gerektiği düşünülmüş ve bu gereklilikten Denizde Can Emniyeti Sözleşmesi (SOLAS) doğmuştur. Daha sonra meydana gelen, deniz kazalarında birçok yeni sözleşmeler yürürlüğe girmiş veya mevcut sözleşmelerde değişiklikler, eklemeler yapılarak yeni tedbirler alınmıştır. Uluslararası bu sözleşme başta Uluslararası Denizcilik Örgütü (IMO) tarafından geliştirilmekte ve takip edilmektedir [4].

1.2. Uluslararası Denizcilik Örgütü (IMO)

Denizcilikle ilgili uluslararası en önemli ve en kapsamlı kuruluş Uluslararası Denizcilik Örgütüdür. Cenevre’de 6 Mart 1948 tarihinde, Birleşmiş Milletler himayesinde düzenlenen denizcilik konferansında alınan kararlar imza altına alınmıştır. Hükümetler arası Denizcilik İstişare Örgütü (IMCO) sözleşmesi olarak adlandırılan sözleşme, 17 Mart 1958 yılında yürürlüğe girmiştir. IMCO, çalışmalarına 1960 yılında yapılan ilk toplantısı ile başlamıştır. IMCO adıyla 1982 yılına kadar faaliyet göstermiş ve bu tarihte günümüzde kullanılan şekli olan IMO adını almıştır [5].

IMO’nun amacı, kuruluş konvansiyonu birinci maddesinde belirtildiği üzere uluslararası ticaretin, denizcilik alanında uluslararası mevzuatların düzenlenmesi, bu sahaya giren her türlü teknik uygulamalar, denizde emniyet, denizlerin kirliliğe karşı korunması ve deniz kirliliğinin kontrolü konularında en üst yüksek standartların oluşturulmasını temin etmektir. IMO ayrıca konusu ile ilgili idari ve hukuki sorunlarla ilgili yetkilidir. IMO’nun kuruluş amaçları arasında en önemli yeri denizde emniyet konusu doldurmaktadır. Bunun en önemli kanıtı, IMO’nun kuruluşundan sonraki ilk toplantısını, SOLAS’ın modern gemi sanayindeki teknik gelişmelere ayak uydurması amacıyla yapmış olmasıdır. Yapılan toplantı neticesinde IMO, 17 Haziran 1960 tarihinde SOLAS’ın yeni sürümünü düzenleyerek kabul etmiştir. IMO, 2009 yılı itibariyle, 166 tam üye ülkesi, 3 sınırlı üyesi ile çeşitli uluslardan 300 personelin görev yaptığı bir Birleşmiş Milletler (BM) özel kurumu olarak faaliyetlerini sürdürmektedir [6].

1.2.1. IMO’nun Organizasyon Yapısı

Yukarıda kuruluş aşamaları ve kuruluş amacı belirtilen IMO’nun yönetimi başta Genel Kurul ve Konsey olmak üzere beş komite ve alt komiteler tarafından yapılmaktadır [5]. Genel Kurul’a bağlı olan Konseyin altında komiteler bulunmaktadır. Komiteler, Deniz Emniyeti Komitesi (MSC), Deniz Çevresini Koruma Komitesi (MEPC), Hukuk Komitesi, Teknik İşbirliği Komitesi, Kolaylaştırma Komitesi, alt komiteler şeklinde yapılanmıştır.

1.2.1.1. Genel Kurul

IMO'nun en üst mercii olan Genel Kurul, tüm üye ülkelerin içinde bulunduğu birimdir. Her iki yılda bir düzenli olarak toplanmakla birlikte sıra dışı gelişen bir konu ile ilgili olarak olağanüstü toplantılar yapabilir. Yapılan bu toplantılar, IMO Konferansı olarak adlandırılmıştır. Genel Kurul ayrıca, IMO'nun genel politikalarını belirlemekten sorumludur. Genel Kurulun diğer görevleri ise bütçenin düzenlenmesi ve finansal düzenlemelere karar vermektir [5].

1.2.1.2. Konsey

Genel Kurul'un bir alt organı olan Konsey'in temel işlevlerinden birisi MSC'nin önerilerini ve raporlarını alarak Genel Kurul'a sunmaktır. Ayrıca, Genel Kurul onayı ile Genel Sekreteri atamak, Genel Kurul'a bütçe tahminleri göndermek diğer görevleri arasında sayılmaktadır. Konsey üyeleri, ülkelerin deniz taşımacılığındaki ve deniz ticaretindeki konumlarına göre A, B ve C kategorilerine ayrılarak belirlenmektedir. A kategorisindeki 10 ülke, uluslararası deniz taşımacılığı hizmetini karşılamakta en büyük pay sahibi olan ilk 10 ülkeden, B kategorisindeki ülkeler ise, A kategorisinde olmayıp, deniz ticareti ile ilgili en büyük pay sahibi olan ülkeler arasındaki ilk 10 ülke seçilmektedir [5].

1.2.1.3. Komiteler

IMO'da Konsey tarafında Genel Kurul'a sunulacak çalışmalar öncelikle MSC tarafından yapılmaktadır. IMO üyesi ülkelere oluşan MSC, IMO'nun organizasyon yapısı içindeki en önemli komitedir. MSC'nin çalışma alanı; seyir yardımcıları, gemi yapısı ve ekipmanları, gemiadamlarının emniyeti ile ilgili donanımlar, denizde çatışmayı önleme kuralları, tehlikeli yüklerin elleçlenmesi, denizde emniyet prosedürü ve gereklilikleri, hidrografik bilgiler, jurnaller, seyir kayıtları, deniz kazaları incelemeleri, kurtarma, yardım ve deniz güvenliğini ilgilendiren konulardır. Özetle MSC, deniz emniyetini ilgilendiren tüm konularda yetkilendirilmiştir [6].

1.3. Gemiadamlarının Eğitim, Belgelendirme, Sınav, Vardiya Tutma, Kütüklenme ve Donatılma Esasları (STCW) ile İlgili Gelişmeler

Gemiadamlarının Eğitimi, Belgelendirilmesi ve Vardiya Tutma Esasları Hakkında Uluslararası Sözleşme, gemilerin bu sözleşmedeki standartlara göre eğitilmiş gemiadamları ile donatılmaları, belgelendirilmelerini ve gemilerde vardiya tutma esaslarını belirlemektedir. IMO'nun koordinatör görevini yürüttüğü STCW 1978, denizlerde can ve mal güvenliğini artırıcı ve çevre kirliliğini azaltıcı yöndeki faaliyetlerinde amaca ulaşmak için, dünya devletlerinden gemiadamlarının asgari düzeyde standart bir eğitim almalarını istemektedir. Bu nedenle de ticaret gemilerinde çalışan gemiadamlarının eğitim, belgelendirme ve vardiya tutma esaslarını standart hale getirmiştir [7].

Uluslararası Denizcilik Örgütü Genel Kurulunca Kabul Edilen 17 Ekim 1971 tarihinde alınan bir karara dayalı olarak Uluslararası Çalışma (ILO) ile işbirliği yaparak, 14 Haziran -7 Temmuz 1978 tarihleri arasında Londra'da 73 ülkenin katılımı ile toplanmıştır. Toplantı sonunda taraf ülkeler, gemiadamlarının eğitim, belgelendirme ve vardiya tutulması çalışmalarını için uluslararası standartların kabulü ile denizde can ve mal güvenliğinin ve deniz çevresinin korunmasının artırılmasını benimseyerek, Gemiadamlarının Eğitim, Belgelendirme ve Vardiya Standartları Hakkında Uluslararası Sözleşmeyi (STCW 78) kabul etmişlerdir [7]. Taraflar, sözleşme ile tamamlayıcı bir parçası olan Ek'inin hükümlerini uygulamayı taahhüt etmişlerdir. Sözleşmeye taraf olan ülkeler denizde can ve mal güvenliği ile deniz çevresinin korunması bakımından, gemiadamlarının görevlerine uygun nitelikte olmalarını ve sözleşmenin bütün olarak uygulanmasını sağlamak için gerekli bütün kanun, kararname, emir ve yönetmelikleri çıkarmayı taahhüt etmişlerdir [7].

28 Nisan 1984 tarihinde yürürlüğe girmiş olan sözleşmenin temel amacı dünyadaki bütün denizcilerin bu sözleşme kurallarına uygun olarak eğitimleri ile ilgili olarak asgari standartları belirlemektir. Ayrıca gemiadamlarına verilecek sertifikaları da standart hale getirerek tek tip belge kullanılmasını sağlamak, sahteciliğe karşı önlem almak amaçlanmıştır. Yukarıda açıklananlar dışında en önemli amacı gemiadamlarının vardiya tutma esaslarını da standartlaştırarak denizlerde can emniyetinin ve çevre güvenliğinin artırılmasıdır [1].

Sözleşme kod A ve kod B olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Kod A gemiadamlarının; eğitim, sınav ve vardiya esasları hakkındaki zorunlu gereklerini kurallara bağlamakta ve gemiadamlarına verilecek sertifika örneklerini ve ders konu içeriklerini

belirtmektedir. Kod B ise sözleşmenin ve kod A bölümünün nasıl uygulanacağını açıklamakta ve eğitim konusunda bazı detaylara girerek öneriler getirmektedir [5].

Türkiye Cumhuriyeti IMO'ya katılmayı Nisan 1989 tarihinde, 3539 Sayılı Kanun'u uygulamaya koyarak Temmuz 1992 tarihinde, IMO'ya üyelik için başvurmuştur. Bu müracaat IMO tarafından 1992 senesinde onaylanmış ve Ekim 1997 tarihine kadar geçiş dönemi kabul edilerek, ülkemizin STCW ve IMO standartlarına göre denizcilik alanında gerekli tedbirleri alması istenmiştir [1].

IMO 26 Haziran-7 Temmuz 1995 tarihinde üye ülkelerin katılımı ile Londra'da tekrar toplanmış ve STCW Sözleşmesi'nde yer alan hususları, 1978'den 1995'e kadar denizcilik teknolojisi ile deniz ticareti konularındaki gelişmelere dayalı olarak yeniden değerlendirmiştir. Yapılan bu çalışma sonucu, STCW sözleşmesinde yer alan bazı kararların bir kısmı günün şartlarına göre değiştirilmiş ve yeni bazı esasları gündeme getirerek STCW 78 Sözleşmesinde 1995 düzenlemeleri yayınlanmıştır [7].

16-20 Eylül 1996 tarihinde Londra'da yapılan Uluslararası Denizcilik Örgütü toplantısında ise, STCW'de belirtilen esaslara göre taraf ülkelerin ulusal mevzuatlarını ve gemiadamlarının eğitim ve öğretiminde uygulanan programları yeniden gözden geçirmeleri istenmiştir. Gemiadamı yetiştirmek üzere eğitim ve öğretim yapan her tür ve derecedeki eğitim kurum ve kuruluşlarının, mevcut durumları hakkında gerekli bilgileri tespit ederek Uluslararası Denizcilik Örgünü'ne bildirmeleri istenmiştir [8]. Bu sayede ülkemizdeki çeşitli denizcilik meslek kurum ve kuruluşlarının katılımı ile ulusal denizcilik mevzuatı hazırlanmış ve Gemiadamları Yönetmeliği 30 Ocak 1997 tarihinde yayınlanmıştır. Ayrıca bu yönetmeliğin ilgili hükümlerine dayanılarak Gemiadamları Eğitim ve Sınav Yönergesi ve Gemilerin Gemiadamları ile Donatılması Hakkında Yönerge 1 Şubat 1997 tarihinde yürürlüğe girmiştir [1].

1.4. Denizde Can Güvenliği (SOLAS) ile İlgili Gelişmeler

SOLAS sözleşmesi ticari gemilerde çalışan insanların emniyetini sağlamak amacı ile 1912 yılında Titanik adlı yolcu gemisi faciası ile birçok insanın denizde hayatını kaybetmesi sonucu ortaya çıkmıştır. Bu faciadan sonra insanların denizde can emniyetini sağlamak amacı ile ticari gemilere belli standartlar getirmek amacı ile ilk defa 1914 yılında kabul edilmiş olup 1929, 1948, 1960 yıllarında yenilenmiştir [3].

1974 yılında ise birçok ülkenin kabul ettiği tamamen yenilenmiş ve kapsamı arttırılmış yeni sözleşme yürürlüğe girmiştir. Daha sonraki yıllarda günümüz koşullarına göre sürekli güncellenmesine devam edilmiştir. Sözleşme aşağıda belirtildiği üzere 12 bölümden oluşmaktadır [5].

- Bölüm 1 : Genel hükümler
- Bölüm 2-1 : Yapı, bölmeleme, stabilite, makine ve elektrik donanımları
- Bölüm 2-2 : Yangın önleme, yangın ihbar ve söndürme
- Bölüm 3 : Can kurtarma araçları ve düzenlemeleri
- Bölüm 4 : Telsiz haberleşmesi
- Bölüm 5 : Seyir emniyeti
- Bölüm 6 : Yüklerin taşınması
- Bölüm 7 : Tehlikeli yük taşınması
- Bölüm 8 : Nükleer gemiler
- Bölüm 9 : Gemilerin Emniyetli Yönetimi
- Bölüm 10 : Yüksek süratli teknelerin güvenli yönetimi
- Bölüm 11-1 : Genişletilmiş denizde emniyet özel önlemleri
- Bölüm 11-2 : Genişletilmiş denizde güvenlik özel önlemleri
- Bölüm 12 : Dökme yük taşıyıcılarda ilave emniyet önlemleri

Türkiye SOLAS'a 25.05.1980 tarihinde yürürlüğe giren 06.03.1980 gün 8/522 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile taraf olmuştur. Ayrıca SOLAS'ın 1981 ve 1983 değişiklikleri de onaylanarak 09.07.1986 tarihinde yürürlüğe girmiştir [3]. SOLAS'ın içinde gemiadamlarının eğitim standartlarını etkileyen birçok düzenleme yer almaktadır. SOLAS 1.Bölümün B kısmında gemilerin denetlenmesi, sertifikalandırılması ve sürveylerinin yapılması ile ilgili kurallar açıklanmıştır. SOLAS 4. bölümde telsiz haberleşme kuralları açıklanmış olup, telsiz haberleşmesi ile ilgili gemi personeli hakkında kurallar yer almaktadır. Bölüm 5'te ise seyir güvenliği için minimum gemiadamı donatılması hakkında açıklamalar, gemilerde kullanılmaya başlanmış olan elektronik harita sistemleri ile ilgili detaylar ve köprüüstünde seyir emniyeti için yardımcı olan elektronik seyir yardımcıları ile ilgili kurallar açıklanmıştır. Bölüm 11'de denizde emniyet ve güvenlik önlemleri açıklanmış olup bu kapsamda hem gemide hem limanlarda hem de denizcilik

işletmelerinde çalışacak personelin sertifikalandırılması ile ilgili açıklamalar yapılmıştır [5].

1.5. Gemiadamı Kavramı

Gemiadamı İngilizce’de “seaman” veya “seafarer” olarak her iki şekilde de kullanılabilir. Aslında tanımları birbirlerine çok yakın olan bu kelimelerden “seafarer” kavramının Gemiadamlarının Eğitim, Belgelendirme ve Vardiya Standartları Hakkında Uluslararası Sözleşmesi ile Uluslararası Çalışma Örgütü’nün gemiadamları ile ilgili tüm konvansiyonlarında kullanıldığı görülmektedir. Bunun yanında diğer uluslararası deniz hukuku sözleşmelerinde ve deniz ticaret hukukunda gemiadamının karşılığının “seaman” olarak kullanıldığı da görülmektedir. Ayrıca gemiadamı kelimesi ile karıştırılabilecek olan tayfa kelimesi ise İngilizcede “rating” olarak ifade edilmekte, tanım olarak ise; kaptan ve zabıtlar dışındaki gemi personelidir şeklinde geçmektedir [4]. Gemi mürettebatının İngilizce karşılığı ise “crew” olarak belirtilmektedir.

1.5.1. Tayfa Sınıfı Gemiadamları

Gemiadamları Yönetmeliği’ne göre tayfa tanımı; geminin güverte, makine ve kamara bölümlerinde çalışan gemi kaptanı, gemi zabıtları, yardımcı zabıtları ve stajyerler dışında kalan gemiadamlarını ifade eder. Sorumluluk ve iş alanlarına göre gemide üç farklı sınıfta istihdam edilirler. Gemiadamları Yönetmeliği’ne göre tayfa sınıfı gemiadamları aşağıda gösterilmiştir [8].

- Güverte Sınıfı Tayfalar (Deck Ratings)
  - Gemici (Ordinary Seamen)
  - Usta Gemici (Able Seamen)
  - Güverte Lostromosu (Bosun)
- Makine Sınıfı Tayfalar (Engine Ratings)
  - Yağcı (Oiler)
- Makine Lostromosu (Donkeyman)
- Yardımcı Hizmet Sınıfı Tayfalar

Kamarot (Steaward)

Aşçı (Cook)

1.5.2. Zabitan Sınıfı Gemiadamları

Gemide operasyonel ve yönetsel sorumluluklara sahip gemiadamları kaptan, başmühendis/başmakiniist ve zabıt yeterliğindeki gemiadamlarıdır. Sözü edilen yeterlikler Gemiadamlarının Eğitim, Belgelendirme ve Vardiya Standartları Hakkında Uluslararası Sözleşmesi ile belirlenmektedir.

1.5.2.1. Kaptan ve Güverte Zabitleri

Gemiadamları Yönetmeliği'ne göre kaptan ve güverte zabitleri aşağıdaki gibi sınıflandırılmaktadır [8].

Sınırlı Vardiya Zabit; 500 GT'den küçük ve yakın kıyusal sefer bölgesinde çalışan gemilerde görev yapan ve gemi kaptanından sonra gelen gemiadamını tanımlar.

Sınırlı Kaptan; 500 GT'den küçük ve yakın kıyusal sefer bölgesinde çalışan gemiyi sevk ve idaresi altında bulunduran gemiadamını tanımlar.

Vardiya Zabit; 500-3000 GT arasındaki gemilerde görev yapan, gemiadamını tanımlar.

Birinci Zabit; 500-3000 GT arasındaki gemilerde görev yapan ve gemi kaptanından sonra gelen gemiadamını tanımlar.

Kaptan; 500-3000 GT arasındaki gemileri sevk ve idaresi altında bulunduran gemiadamını tanımlar.

Uzakyol Vardiya Zabit; Tonilato ve sefer bölgesi sınırlaması olmaksızın her türlü gemide görev yapan gemiadamını tanımlar.

Uzakyol Birinci Zabit; Tonilato ve sefer bölgesi sınırlaması olmaksızın her türlü gemide görev yapan ve gemi kaptanından sonra gelen gemiadamını tanımlar

Uzakyol Kaptanı; Tonilato ve sefer bölgesi sınırlaması olmaksızın her türlü gemiyi sevk ve idaresi altında bulunduran gemiadamını tanımlar.

1.5.2.2. Başmühendis/Başmakinist ve Makine Zabıtları

Gemiadamları Yönetmeliği'ne göre Başmühendis/Başmakinist ve Vardiya Mühendisi/Makine Zabıtları aşağıdaki gibi sınıflandırılmaktadır.

Sınırlı Makine Zabiti; 750 kW'den küçük ana makine ile yürütülen ve yakın kıyısız sefer bölgesinde çalışan gemilerde görev yapan ve gemi başmakinistinden sonra gelen gemiadamını tanımlar.

Sınırlı Başmakinist; 750 kW'den küçük ana makine ile yürütülen ve yakın kıyısız sefer bölgesinde çalışan gemi makinelerinin çalıştırılması ile bakımı ve onarımından sorumlu gemiadamını tanımlar.

Makine Zabiti; 750-3000 kW gücü arasındaki ana makine ile yürütülen gemilerde görev yapan gemiadamını tanımlar.

İkinci Makinist, 750-3000 kW gücü arasındaki ana makine ile yürütülen gemilerde görev yapan ve gemi başmakinistinden sonra gelen gemiadamını tanımlar.

Başmakinist, 750-3000 kW gücü arasındaki ana makine ile yürütülen gemilerde çalışan, gemi makinelerinin çalıştırılması ile bakımı ve onarımından sorumlu gemiadamını tanımlar.

Uzakyol Vardiya Mühendisi/Makinisti; Makine gücü ve sefer bölgesi sınırlaması olmaksızın her türlü gemide vardiya mühendisi/makinisti olarak görev yapan gemiadamını tanımlar.

Uzakyol İkinci Mühendisi/Makinisti; Makine gücü ve sefer bölgesi sınırlaması olmaksızın her türlü gemide ikinci mühendis/makinist olarak görev yapan ve gemi başmühendisi/makinistinden sonra gelen gemiadamını tanımlar.

Uzakyol Başmühendisi/Başmakinisti; Makine gücü ve sefer bölgesi sınırlaması olmaksızın her türlü gemide başmühendis/başmakinist olarak görev yapan ve gemi makinelerinin çalıştırılması ile bakımı ve onarımından sorumlu gemiadamını tanımlar.

1.5.2.3. Telsiz Zabıtları

Telsiz zabıtları gemide haberleşmeden sorumlu yardımcı sınıf zabıtlardır. Telsiz zabıtlarının standartları Telsiz Operatörleri Yeterliği ve Sınav Yönetmeliği'ne göre belirlenmiştir. Günümüzde insan gücü maliyetlerinde yapılmaya çalışılan tasarruftan dolayı gemilerde ayrı bir telsiz zabiti istihdam edilmek yerine güverte zabıtlarından en az

ikisinin bahse konu yönetmeliğe göre alınmış genel operatör sertifikası yeterli görülmektedir. Telsiz yeterlikleri Gemiadamları Yönetmeliği'nde beş yeterlik ifade edilmiştir. Daha sonra Telsiz Operatörleri Yeterliği ve Sınav Yönetmeliği ile eski yeterlikler tekrar düzenlenmiştir [4]. Buna göre GMDSS gemi telsiz istasyonlarında çalışacak operatörlere verilecek yeterlik sınıfları aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

- GMDSS Birinci Sınıf Telsiz Elektronik Operatörü Yeterliği (REO 1)
- GMDSS İkinci Sınıf Telsiz Elektronik Operatörü Yeterliği (REO 2)
- GMDSS Genel Telsiz Operatör Yeterliği (GOC)
- GMDSS Sınırlı Telsiz Operatör Yeterliği (ROC)

1.5.2.4. Elektrik Zabıtları

Elektrik ve Elektronik Zabıtları için Gemiadamları Yönetmeliği'nde dört yeterlik ifade edilmiştir. Bu yeterlikte çalışan gemiadamları gemi örgüt yapısı içerisinde makine sınıfı gemiadamlarının içinde yer almaktadır [4].

- Elektrikçi (Electrician)
- Elektrik Zabıtları (Electric Officer)
- Elektronikçi (Electronic Operator)
- Elektronik Zabıtları (Electronic Officer)

1.5.2.5. Sağlık Zabıtları

Gemiadamları yönetmeliğine göre sağlık zabıtları sınıfı üç gruba ayrılır. Bunlar aşağıdaki şekilde verilmiştir [4].

- Hemşire (Nurse)
- Sağlık Memuru (Medical Officer)
- Doktor (Doctor)

1.5.2.6.Stajyerler (Yardımcı Vardiya Zabıtları)

Uluslararası STCW 78 Sözlüşmesi ve 95 değışikliklerinde zabıt adayları için gemi üzerinde yapılması gerekli olan deniz hizmetinden bahsetmektedir. Gemiadamları yönetmeliğinde de stajyerlerden bahsedilmektedir. Gemiye staj yapmak üzere giden zabıt adayına yardımcı vardiya zabıtları yeterliği verilir demek suretiyle stajyerlerin gemi içerisindeki konumu belirlenmiştir [8]. STCW 78 sözlüşmesinin 95 düzenlemelerine göre güverte stajyerleri 6 ayı köprü üstünde olmak üzere toplam 12 ay, makine stajyerleri ise 6 ay olmak üzere deniz stajı yaparlar.

- Güverte Stajyeri (Deck Cadet)
- Makine Stajyeri (Engine Cadet)

1.5.3.Balıkçı Sınıfı Gemiadamları

Gemiadamları Yönetmeliği'nde balıkçı gemilerinin sevk ve idaresinden sorumlu kaptanları için iki yeterlik tanımlanmıştır [8]. Bunun yanı sıra STCW – F adlı balıkçı gemilerinde çalışan personel ile ilgili sözlüşme bulunmaktadır. Hali hazırda yürürlüğe girememiş olan sözlüşme yakın zamanda yürürlüğe girecektir [9].

- Balıkçı Gemisi Kaptanı (Skipper)
- Açık Deniz Balıkçı Gemisi Kaptanı (Open Sea Skipper)

1.5.4.Yat Sınıfı Gemiadamları

Amatör Denizci; Amatör Denizci Yönetmeliği'ne göre denizde veya iç sularda özel amaçlı motorlu veya motorsuz deniz araçlarını, ticari yat ve ticari sürat motorları dışındaki gezi ve su sporları maksatlı tekneleri sevk ve idare eden kişiyi ifade etmektedir [9].

Yat Kaptanı; Gemiadamları Yönetmeliği'nde tanımlanmıştır. Buna göre Amatör Denizci yeterliğinin bir üst yeterliği olduğu belirtilmektedir. Özel yatları da kullanma imkânı tanınmıştır. Yukarıda belirtilen guruplara, sınıflara ve yeterlik derecelerine ait bilgiler Tablo 1.'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Gemiadamları yeterlik dereceleri

A) GÜVERTE SINIFI	A) DECK DEPARTMENT
a) Tayfalar	a) Ratings
1) Gemici	1) Ordinary Seaman
2) Usta Gemici	2) Able Seaman
3) Güverte Lostromosu	3) Boatswain
b) Kaptan ve Güverte Zabitleri	b) Master and Deck Officers
1) Sınırlı Vardiya Zabitleri	1) Restricted Watchkeeping Officer
2) Sınırlı Kaptan	2) Restricted Master
3) Vardiya Zabitleri	3) Watchkeeping Officer
4) Birinci Zabit	4) Chief Officer
5) Kaptan	5) Master
6) Uzakyol Vardiya Zabitleri	6) Unlimited Watchkeeping Officer
7) Uzakyol Birinci Zabitleri	7) Unlimited Chief Officer
8) Uzakyol Kaptanı	8) Unlimited Master
B) MAKİNE SINIFI	B) ENGINE DEPARTMENT
a) Tayfalar	a) Ratings
1) Yağcı	1) Oiler
2) Makine Lostromosu	2) Donkeyman
b) Başmühendis ve Makine Zabitleri	b) Chief Engineer and Engineer Off.
1) Sınırlı Makine Zabitleri	1) Restricted Engineer Officer
2) Sınırlı Başmakini	2) Restricted Chief Engineer
3) Makine Zabitleri	3) Engineer Officer
4) İkinci Makinist	4) Second Engineer
5) Başmakini	5) Chief Engineer
6) Uzakyol Vardiya Mühendisi/Makinisti	6) Unlimited Engineer Officer
7) Uzakyol İkinci Mühendisi/Makinisti	7) Unlimited Second Engineer
8) Uzakyol Başmühendisi/Başmakini	8) Unlimited Chief Engineer
C) YARDIMCI SINIFI	C) ASISTANT DEPARTMENT
a) Telsiz Zabitleri	a) Radio Officers
1) Kısa Mesafe Telsiz Operatörü	1) Short Range Radio Operator
2) Uzun Mesafe Telsiz Operatörü	2) Long Range Radio Operator
3) Tahditli Telsiz Operatörü	3) Restricted Operator
4) Genel Telsiz Operatörü	4) General Operator
5) Telsiz Elektronik Zabitleri	5) Radio Electronic Officer
b) Elektrik ve Elektronik Zabitleri	b) Electric Officers
1) Elektrikçi	1) Electrician

Tablo 1'in devamı

2) Elektrik Zabiti	2) Elektric Officer
3) Elektronikçi	3) Elektronik Operator
4) Elektronik Zabiti	4) Elektronik Officer
c) Sağlık Zabıtları	c) Medical Officers
1) Hemşire	1) Nurse
2) Sağlık Memuru	2) Medical Officer
3) Doktor	3) Doctor
d) Stajyerler	d) Cadets
1) Güverte Stajyeri	1) Deck Cadet
2) Makine Stajyeri	2) Engine Cadet
e) Yardımcı Hizmetliler	e) Cabin Department
1) Kamarot	1) Steeward
2) Aşçı	2) Cook
<hr/>	
D) YAT SINIFI	D) YACHT DEPARTMENT
a) Amatör Denizci	a) Amateur Seaman
b) Yat Kaptanı	b) Yacht Master
<hr/>	
E) BALIKÇI SINIFI	E) FISHING CREW
a) Balıkçı Gemisi Kaptanı	a) Skipper
b) Açık Deniz Balıkçı Gemisi Kaptanı	b) Open Sea Skipper
c) Balıkçı Gemisi Güverte Tayfası	c) Fishing Deck Department Rating

1.6. Sefer Bölgeleri

Sefer bölgesi, gemi ve su araçlarının teknik durum ve donanımlarına göre idare tarafından belirlenen, çalışabilecekleri deniz alanlarını ifade etmektedir. Gemi ve su araçlarının ilgili belgelerinde sefer bölgesi ve merkez limanı belirtilir. Ayrıca gemi adamlarının yeterlikleri gemilerin yapacağı seferlerin bölgelerine göre sınırlandırılır. Bu sefer bölgelerinin dışında, makine sınıfı gemi adamlarının yeterlikleri, gemilerinin makine güçlerine göre de değişiklik gösterir. Bu sefer bölgeleri; liman sefer bölgesi, kabotaj sefer bölgesi, yakın kıyusal sefer bölgesi ve uzak sefer bölgesidir [10].

1.6.1. Liman Sefer Bölgesi

Sınırları belli limanlar içinde yapılan sefer bölgesidir. Bunlar idari liman seferi, kıyı seferi ve 100 deniz mili ile sınırlı liman seferinden oluşmaktadır. İdari liman seferi, sınırları belirli limanlar içinde yapılan seferdir. Kıyı seferi, sınırları belirli limanlar içerisinde en yakın kıyıda üç milden fazla açılmadan yapılan seferdir. Sınırları belirli olmayan limanlarda ise en yakın kıyıda üç milden fazla açılmadan ve merkez limanından 30 milden fazla uzaklaşmadan yapılan seferdir. 100 deniz mili ile sınırlı liman seferi, en yakın kıyıda on milden fazla açılmadan ve merkez limanından 100 milden fazla uzaklaşmadan yapılan seferdir [10].

1.6.2. Kabotaj Sefer Bölgesi

Liman sefer bölgesi sınırları aşılarak Türkiye limanları arasında yapılan sefer bölgesidir. Türk limanları arasında sadece Türk gemi siciline kayıtlı gemiler yük ve yolcu taşıyabilir [11].

1.6.3. Yakın Kıyısız Sefer Bölgesi

Kabotaj sefer bölgesi sınırları aşılarak Karadeniz’de, Akdeniz’de ve Kızıldeniz’de yapılan seferdir [10]. Yakın kıyısız sefer, kabotaj sefer bölgesi sınırları aşılarak, Karadeniz’de, Akdeniz’de, Kızıldeniz’de ve İspanya’nın Fransa sınırına kadar kuzey kıyıları da kapsayan Finistre burnu ile Moritanya’nın Dakhla limanı güney sınırını birleştiren çizginin doğusunda kalan deniz alanını içerisine alan sefer bölgesidir. Her ülke kendi yakın kıyısız sefer bölgesini belirlemede özgür olup ayrıca bu alanı belirlemekle de yükümlüdür.

1.6.4. Uzak Sefer Bölgesi

Yakın sefer bölgesi sınırları dışında kalan sefer bölgesidir. Dünya üzerindeki bütün deniz bölgelerini içine alır [10].

1.7. Gemilerin Gemiadamı ile Donatılması

Gemilerin gemiadamları ile donatılmasında, gemi adamlarının yeterlik dereceleri ve sayıları bakımından zorunlu en az gerekler, Gemilerin Gemiadamları ile Donatılmasına ilişkin Yönergedeki belirtilmiştir. 50 net tonajdan büyük her gemi yönergeye göre gemi adamları donatımında asgari emniyet belgesi almak zorundadır. Donatan, gemilerini donatırken bu yönergede istenen yeterlik ve sayıdaki gemiadamından daha fazla sayıda gemiadamını görevlendirebilir. Kaptan ve basmühendis/basmakinist gemiadamı yeterlik belgesi olmayanlar, kaptan ve basmühendis/basmakinist olarak, birinci zabıt ve ikinci mühendis/makinist yeterlik belgesi olmayanlar, birinci zabıt ve ikinci mühendis/makinist olarak çalıştırılmazlar. Ancak, gemiadamları yönetmeliğinde belirtilen kazanılmış haklar saklıdır. Yönergedeki çizelgelerde gösterilen zorunlu en az gereklerle göre yeterlik derecelerinde ve sayılarda gemiadamının gerekli olmadığı anlaşılan bir ticaret gemisine, gemi türlerine, belirli seferlere ya da mevsimlere bağlı olarak gemilerin gemi adamları ile donatılmasını belirlemeye ve gerektiğinde eksik gemi adamları ile seferin tamamlanmasına izin vermeye Denizcilik Müsteşarlığı karar verir [10].

1.8. Türk Eğitim Sisteminin Genel Yapısı

Türk millî eğitim sistemi, bireylerin eğitim ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde ve bir bütünlük içinde örgün eğitim ve yaygın eğitim olmak üzere, iki ana bölümden oluşmaktadır. Bunlar örgün ve yaygın eğitim sistemleridir.

1.8.1. Örgün Eğitim

Örgün eğitim, belirli yaş grubunda ve aynı seviyedeki bireylere göre hazırlanmış programlarla okul çatısı altında yapılan düzenli eğitimidir. Örgün eğitim; okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarını kapsamaktadır [12].

1.8.1.1. Okul Öncesi Eğitim

Okul öncesi eğitim; isteğe bağlı olarak, ilköğretim çağına gelmemiş çocukların eğitimini kapsar. Okul öncesi eğitim kurumları, bağımsız anaokulları olarak kurulabildikleri gibi, gerekli görülen yerlerde ilköğretim okuluna bağlı ana sınıfları hâlinde veya ilgili diğer öğretim kurumlarına bağlı uygulama sınıfı olarak da açılabilmektedir.

Okul öncesi eğitimin amacı; millî eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak, çocukların beden, zihin, duygu gelişimini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını, onların ilköğretime hazırlanmasını, şartları elverişsiz çevrelerden gelen çocuklar için ortak bir yetişme zemini temin edilmesini, Türkçenin doğru ve güzel konuşulmasını sağlamaktır [13].

1.8.1.2. İlköğretim

İlköğretim, 6-14 yaş grubundaki çocukların eğitim-öğretimini kapsar. İlköğretimin amacı; millî eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak, her Türk çocuğunun iyi birer vatandaş olabilmesi için gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlık kazanmasını, millî ahlâk anlayışına uygun olarak yetişmesini, ilgi, istidat ve kabiliyetleri doğrultusunda hayata ve bir üst öğrenime hazırlanmasını sağlamaktır.

İlköğretim, kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunludur ve devlet okullarında parasızdır. İlköğretim kurumları sekiz yıllık okullardan oluşur. Bu okullarda kesintisiz eğitim yapılır ve bitirenlere ilköğretim diploması verilir [14].

1.8.1.3. Ortaöğretim

Ortaöğretim; ilköğretime dayalı, en az dört yıllık genel, mesleki ve teknik öğretim kurumlarının tümünü kapsar. Ortaöğretim, çeşitli programlar uygulayan liselerden meydana gelir.

İlköğretimini tamamlayan ve ortaöğretime girmeye hak kazanmış olan her öğrenci ortaöğretime devam etmek ve ortaöğretim imkânlarından ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde yararlanmak hakkına sahiptir. Ortaöğretimin amaç ve görevleri; millî eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak, öğrencilere asgarî ortak bir genel kültür

vermektedir. Birey ve toplum sorunlarını tanıtmak ve çözüm yolları aramak, ülkenin sosyoekonomik ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunacak bilinci kazandırarak öğrencileri ilgi, istidat ve kabiliyetleri doğrultusunda hem yüksek öğretime hem de mesleğe veya hayata ve iş alanlarına hazırlamaktır [15]. Ortaöğretim kurumlarının öğrenim süresi uygulanan programın özelliğine göre, Millî Eğitim Bakanlığınca tespit edilir.

1.8.2. Yaygın Eğitim

Yaygın eğitim, örgün eğitim sistemine hiç girmemiş, herhangi bir eğitim kademesinde bulunan veya bu kademelerden birinden ayrılmış olan bireylere ilgi ve ihtiyaç duydukları alanda örgün eğitim yanında veya dışında okuma yazma öğretmek ve eksik eğitimlerini tamamlamaları için sürekli eğitim imkânları hazırlamaktır. Ayrıca yaygın eğitimle vatandaşlara çağımızın bilimsel, teknolojik, iktisadi, sosyal ve kültürel gelişmelere uymalarını sağlayıcı eğitim imkânları sağlanır. Millî kültür değerlerimizi koruyucu, geliştirici, tanıtıcı, benimsetici nitelikte eğitimler yapılır. Toplu yaşama, dayanışma, yardımlaşma, birlikte çalışma ve teşkilatlanma anlayış ve alışkanlıkları kazandırılır İktisadi gücün artırılması için gerekli beslenme ve sağlıklı yaşama şekil ve usullerini öğretilir. Boş zamanları iyi bir şekilde değerlendirme ve kullanma alışkanlıkları kazandırılır. Kısa süreli ve kademeli eğitim uygulayarak ekonomimizin gelişmesi doğrultusunda ve istihdam politikasına uygun meslekleri edinmelerini sağlanır [16].

1.9. Türkiye’de Mesleki Eğitim

Ülkemizde ise mesleki-teknik ve genel ortaöğretim arasında planlama hedeflerine ters bir gelişmenin yanı sıra, mesleki ve teknik liselerin kendi aralarındaki dağılımı da ülkenin gereksinimleri yönünde olmamıştır. Sanayileşen Türkiye’de sanayiye dönük mesleklere eleman yetiştirmeyi amaçlayan Endüstri Meslek ve Teknik Liseleri öğrenci kapasiteleri ve niteliklerinin artırılması hedeflenmiştir. Buna karşın mezunlarının istihdamında zorluk çekilen ve sanayileşme hedeflerine uygun düşmeyen okullardaki gelişmeler daha hızlı olmuş ve plan hedefleri aşılmıştır. Erkek teknik öğretim içinde de, teknik liselerin geliştirilmesinde planlar hedeflerin çok gerisinde kalmıştır [17].

Mesleki ve teknik eğitimde yakın zamanlı en önemli ve kapsamlı projelerinden biri olan Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP) 4 Temmuz 2000 tarihinde, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Avrupa Birliği arasında yapılan anlaşma kapsamında Eylül 2002 tarihinde başlatılmış ve 5 yıl sürmüştür. Bu proje ile iş dünyası ve mesleki ve teknik eğitim veren okullar arasındaki ilişkilerin güçlendirilmesi ve Ulusal Yeterlik Sistemi'nin oluşturulmasını da içeren bir ulusal reformun uygulanması yoluyla mesleki eğitim sisteminin niteliğinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Sonuçları güncel mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarının eğitim programlarının temelini oluşturan MEGEP projesi kapsamında ulusal meslek yeterlikleri belirlenmiş, mesleki ve teknik ortaöğretim, mesleki yeterliklere dayalı modüler sistem doğrultusunda yeniden yapılandırılmıştır. MEGEP projesi kapsamında yapılandırılan modüler sistem temellerini esas olarak 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununun ilkeleri doğrultusunda, Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planında belirlenen hedeflerden ve 16. Millî Eğitim Şûrasında alınan kararlardan almaktadır.

Bu değişimler karşısında, yetişkinlerin kazandıkları bilgi ve deneyimler kısa sürede eskiyerek yetersiz kalmaktadır. Önerilen yetiştirme kaynakları (okul ya da piyasa, işyeri gibi) arasında farklılıklar bulunsa da, özellikle sanayi ağırlıklı üretim biçimi, insan gücüne yüksek nitelik kazandırılması için eğitimi zorunlu kılmaktadır. Bu durum, sürekli bir öğrenme gereksinmesi ortaya çıkarmaktadır [12].

Günümüzün değişen koşulları karşısında gündelik hayatın her alanında gerekli olan eğitim, eğiticinin eğitiminde de karşımıza bir sorun olarak çıkmaktadır. Mesleğe girdiği andan itibaren öğrenimi sırasında edindiği bilgi ve becerilerin uygulamada yetersiz olduğunu, çalıştığı alanla ilgili yeterli bilgiye sahip olmadığını ya da öğrenimi sırasında edindiği bilgi ve becerilerin meslek yaşamında hızla değiştiğini gören kişi sürekli bir eğitime gereksinim duymaktadır [12]. Bu anlamda, bireylerin, sürekli eğitiminin bir gereği olarak yaşamlarının herhangi bir döneminde, bireysel, mesleki ve toplumsal gereksinimlerini karşılamak amacıyla yaşam boyu eğitim etkinliklerine katılmalarını zorunlu kılmaktadır. Kuşkusuz, yaşam boyu eğitimin bir gereği olarak hizmet içi eğitim, çalışanlara mesleklerinde daha başarılı, üretici ve mutlu olmasını sağlayacak bilgi, beceri ve tutumlar kazandırmayı amaçlamaktadır [12].

Ülke kalkınmasında önemli rol oynayan mesleki ve teknik eğitim kurumlarının toplumun ihtiyacı olan sayı ve nitelikte insan gücü yetiştirebilmesi için eğitimde verimliliğin artırılmasını gerektirmektedir. Eğitimde verimliliğin artırılması ise; büyük

ölçüde nitelikli bir öğretmen yetiştirme sistemine ve öğretmenlerin sürekli geliştirilmesine bağlıdır.

1.10. Dünyada Denizcilik Eğitimi

Denizyolu taşımacılığının çok eski devirlerde ve ilk çağlardan itibaren ticaretin beşiği olarak gösterilen Akdeniz'de başlayıp geliştiği bilinmektedir. Bu tarihten itibaren hızlı bir büyüme ve gelişme görülmüştür. Dünya ticaretine deniz taşımacılığı en çok kullanılan ulaştırma biçimidir. Bunun sebepleri arasında yerkürenin büyük oranda su kütlesi ile kaplı olması, gemilerle büyük hacimlerde taşıma yapılabilmesi ve diğer ulaştırma tiplerine oranla daha ucuz olması gösterilebilir. Dış ticaretimizin yaklaşık % 85'i denizyolu taşımacılığı ile gerçekleştirilmektedir [2].

Dünya genelinde zabitan sıkıntısının son derece önemli bir boyutta ulaştığı bilinmektedir. Bu sorunun çözülmesi amacıyla dünya genelinde yeni denizcilik eğitim kurumlarının kurulması çalışmaları devam etmektedir. 2005'de Rusya, Singapur, Bulgaristan, Meksika, Mısır gibi ülkelerde yeni eğitim kurumları açılmıştır. Bunun yanı sıra, 2006 yılının son üç ayında Finlandiya'da kurulan Wartsila Kara ve Deniz Akademisi, Hindistan'da Chennai Denizcilik Üniversitesi, Amerikan SUNY (State University of New York) Denizcilik Üniversitesi'nin başlattığı uzaktan eğitim faaliyetleri, Hırvatistan Split Denizcilik Üniversitesi'nin Japonya'nın NYK şirketiyle yaptığı protokol çerçevesinde bu şirkete zabitan yetiştirme taahhüdü, belli başlı örneklerdir [3].

IMO'nun belirlemiş olduğu Denizcilik Eğitimi standartlarının tüm dünyada uygulanması, geliştirilmesi, kalitesinin artırılması ve eğitimciler ile sektör içindeki taraflarla bilgi, fikir alış verişinde bulunulması için Dünya Denizcilik Üniversiteleri Birliği (IAMU) kurulmuştur. IAMU dünyadaki seçkin denizcilik üniversitelerinin üye oldukları, Türkiye'den Karadeniz Teknik Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi ve Dokuz Eylül Üniversitesi'nin üye oldukları bir organizasyondur. Bunun yanı sıra Uluslararası Denizcilik Eğitimcileri Birliği (IMLA) denizcilik eğitimcileri arasında koordinasyonu sağlamak için kurulmuştur.

1.11. Türkiye’de Denizcilik Eğitimi

Ülkemizde denizcilik eğitimi, 625 sayılı kanuna tabi özel eğitim kurumları, Milli Eğitim Bakanlığı birimlerinden Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü ve Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü’ne bağlı meslek liseleri ile Yüksek Öğretim Kurumu’na (YÖK) bağlı meslek yüksekokulları, yüksekokullar ve fakülteler tarafından verilmektedir. Bu eğitim kurumlarımızdan YÖK’e bağlı olanların listesi Ek Tablo 3.’de verilmiştir [19]. Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı denizcilik eğitimi veren mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları ve kurum bünyesinde mevcut bölümler Ek Tablo 1.’de verilmiştir [20].

Denizcilik eğitimleri denizde güvenlik eğitimleri ile mesleki bilgi ve beceri eğitimlerini kapsar. Gemiadamlarının çalıştıkları tehlikeli ortamda, can ve mal güvenliği ile deniz çevresinin korunması bakımından bütün gemi adamları için alınması zorunlu ortak dersler denizde güvenlik eğitimleridir. Bilgi ve beceriyi bir arada kazandırmayı amaçlayan bu eğitimin, IMO model kurs müfredatına göre ve bir takım özel tesis ve laboratuarlarda yapılması gerekmektedir. Denizde güvenlik eğitimleri aşağıdaki konuları içermektedir [18].

- Denizde Canlı Kalma Teknikleri,
- Personel Güvenliği ve Sosyal Sorumluluk,
- Temel İlk Yardım,
- Yangın Önleme ve Yangınla Mücadele,
- Can Kurtarma Araçlarını Kullanma,

Mesleki bilgi ve beceri eğitimleri her bir gemiadamının yapacağı iş ve taşıdığı sorumluluğa bağlı olarak gerekli görülen eğitimi kapsamaktadır. Uluslararası Denizcilik Örgütü’nün yayınladığı 7.04, 7.03 ve 7.02, 7.01 numaralı model kurs programları, bu eğitimin; konularını, içeriğini, teorik ve pratik ders saatlerini, kullanılacak araç, gereç ve ekipman ile ders kitaplarını ve bu dersleri verecek öğretim elemanlarının niteliklerini kapsamaktadır [1].

1.12. Türkiye’de Denizcilik Eğitimi Düzenleyen Ulusal Mevzuat

STCW 78 Sözleşmesine ait eğitim standartları ulusal mevzuatımıza Denizcilik Müsteşarlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, Gemiadamları Yönetmeliği, Eğitim ve Sınav Yönergesi, Telsiz Operatörleri Yeterliği ve Sınav Yönetmeliği ve Denizcilik Eğitimi Denetleme ve Kalite Standartları Esasları Hakkında Yönetmelik ile girmiştir. Dünyada denizcilik eğitimi veren okulların sahip olması gereken asgari standartlar Uluslararası Denizcilik Örgütü tarafından belirlenmiş ve model kurs programları ile üye devletlere duyurulmuştur. Ülkemizde denizcilik eğitiminin belirlenen standartlara göre yürütülmesini sağlamak ve denetimlerini yapmak Denizcilik Müsteşarlığı koordinesinde bulunan Denizcilik Eğitimi Denetleme Kurulu’na (DEDK) bırakılmıştır. Denetimlerde denizcilik programlarına kabul edilecek öğrencileri için sağlık başta olmak üzere eğitim müfredatı, ders araç gereçleri, eğitimcilerin yeterlilikleri ve diğer hususlara bakılmaktadır. Denizcilik Müsteşarlığı Türkiye’de STCW’nin II, III ve IV üncü bölümlerinde yer alan yeterlik sertifikalarının verilmesi için yetkili idaredir [3].

Gemiadamlarının eğitimi, sınavları ve belgelendirilmelerine ilişkin usûl ve esaslar, Denizcilik Müsteşarlığı tarafından hazırlanan Gemiadamları Yönetmeliği ve bu yönetmeliğe dayanılarak hazırlanan Eğitim ve Sınav Yönergesi’nde belirlenmiştir [8]. Gemiadamları sınavları, Gemiadamları Sınavları Merkezi tarafından yapılmaktadır. Tüm gemiadamları sınavları idare bünyesinde yer alan Gemiadamları Sınav Merkezi (GASM) ile yürütmektedir. GASM faaliyetleri Gemiadamları Sınav Merkezi Kurulu adı verilen ve bünyesinde Milli Eğitim Bakanlığı, Deniz Kuvvetleri Komutanlığı, denizcilikle ilgili eğitim kuruluşları, üniversitelerin denizcilik fakülte ve bölümlerinin de temsil edildiği bir organ tarafından düzenlenmektedir [8].

1.12.1. Gemiadamları Yönetmeliği

Yönetmelik 31.07.2002 tarihli 24832 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Gemilerin yola elverişlilik bakımından donatılmalarında, gemiadamları ile ilgili gerekleri belirlemek amacıyla düzenlenmiştir. Yönetmelik; Türk bayraklı gemilerde çalışan ve çalışacak olan gemiadamlarını ve bunların yeterlikleri, eğitimleri, sınavları, belgelendirilmeleri, sağlık durumları, kütükleme işlemleri ve vardiya tutma ile ilgili kuralları kapsar [3].

1.12.2. Eğitim ve Sınav Yönergesi

Yönerge; gemiadamları eğitimlerinin ve sınavlarının en az gereklerini belirlemek amacıyla düzenlenmiştir. 31 Temmuz 2002 tarih ve 24832 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak 14.06.2002 tarihinde yürürlüğe giren Gemiadamları Yönetmeliği gereklerine dayalı olarak hazırlanmıştır. Yönerge; gemiadamları eğitimlerine ilişkin müfredat, eğitim araç gereçleri, eğitim kurumları için giriş koşulları, sınıf geçme ve mezuniyet gerekleri ile eğitimcilerin yeterliği, deniz eğitiminin esasları, gemiadamları sınavları için, sınava giriş şartları, sınav konuları ve başarı gereklerini kapsamaktadır [21].

Yönergede belirtilen esaslar, gemiadamlarının yeterlik belgeleri ve sertifikaları için zorunlu olan eğitim ve öğretim ile ilgili en az gereklerdir. Eğitim ve öğretim verecek özel öğretim kurumlarının faaliyetlerinin bu yönergeye uygunluğu Denizcilik Eğitimi Denetleme Kurulu tarafından denetlenir. Gemiadamları Yönetmeliği kapsamında denizcilik eğitimi veren Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı Resmî Orta Öğretim Kurumları ile YÖK’e bağlı Yüksek Öğretim Kurumlarının bu Yönergeye uygunluğunun incelenmesi hakkında usul ve esaslar bu kurumlarla 19.10.2007 tarihinde yapılan protokolle müştereken belirlenir şeklinde belirtilmiştir [22].

1.12.3. Telsiz Operatör Yeterlikleri ve Sınav Yönetmeliği

Yönetmeliğin amacı; gemilerin yola elverişlilik bakımından donatılmalarında, küresel deniz tehlike ve güvenlik haberleşme sistemleri (GMDSS) içinde veya dışındaki tüm deniz araçlarında yer alan telsiz istasyonlarını kullanacak, haberleşmeden sorumlu telsiz operatörlerinin sahip olması gereken yeterlik sınıfları ile bu yeterliklerin verilme usul ve esaslarının belirlenmesidir [5]. Kapsamı ise Uluslararası Denizde Can Güvenliği Sözleşmesi (SOLAS) kapsamına giren deniz araçlarında 2813 sayılı Telsiz Kanunu’na uygun olarak kurulan GMDSS ve diğer telsiz istasyonlarını işletecek telsiz operatörlerini kapsamaktadır. Yönetmeliğin diğer kısımlarında yeterlik sınıfları, sınav tarih ve yerleri, sınav başvuru şartları ve eğitim müfredatı yer almaktadır [5].

1.12.4. Denizcilik Eğitimi Denetleme ve Kalite Standartları Hakkında Yönetmelik

Yönetmeliğin amacı, gemiadamlarının eğitim, öğretim, sınav ve belgelendirme faaliyetlerini yürüten kamu veya özel kurum ve kuruluşların sahip olmaları gereken kalite standartlarını, bu standartların denetim esasları ile Denizcilik Eğitimi Denetleme Kurulunun çalışma usul ve esaslarını belirlemektir. Yönetmelik, gemiadamlarının eğitim, öğretim, sınav ve belgelendirme faaliyetlerinde bulunan kamu veya özel kurum ve kuruluşların, kalite sistemini, dokümantasyon, iç ve dış denetleme ve rapor gereklerini, Denizcilik Eğitimi Denetleme Kurulunun çalışma usul ve esaslarını, denetçilerin nitelikleri ve görevlendirilmeleri ile mali hususlara ilişkin usul ve esasları kapsamaktadır.

Söz konusu yönetmelik ve yönerge esaslarına göre denizcilik eğitimlerinin takibi ve denetimi Denizcilik Eğitimi Denetleme Kurulu tarafından gerçekleştirilmektedir. Kurulun oluşumu şu şekildedir Milli Eğitim Bakanlığı, idare ve Deniz Ticaret Odaları ile denizcilik eğitimi veren kamu ve özel öğretim kurumlarının hukuk veya denizcilik alanlarında tecrübeli, en az lisans düzeyinde eğitim almış mensuplarından Denizcilik Müsteşarı tarafından önerilen adaylar arasından Denizcilik Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan tarafından seçilir. Oluşturulan kurulda Deniz Ticaret Odası temsilcisi olarak bir üye, Milli Eğitim Bakanlığı temsilcisi olarak bir üye, denizcilik eğitimi veren kurum/kuruluş temsilcisi olarak iki üye, idareyi temsilen üç üye bulunur [22].

2. YAPILAN ÇALIŞMALAR VE BULGULAR

2.1. Araştırmanın Konusu ve Kapsamı

Bu tez çalışması ile Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ara kademe meslek elemanı yetiştiren denizcilik meslek liselerinin STCW 78 sözleşmesine göre yeterlik durumları ortaya konulmuştur. Bu amaç doğrultusunda ilk olarak denizcilik eğitimi veren meslek liseleri tespit edilmiştir. Tespitte bakanlığın açıkladığı öğrenci ve öğretmen sayıları dikkate alınmıştır. Ayrıca Denizcilik Eğitimi Denetleme Kurulunun yapmış olduğu denetimlerden sağlanan bilgilerle Denizcilik Müsteşarlığı'nın okullara verilen eğitim izinleri taranarak denizcilik meslek liselerinin yeterlik durumları tespit edilmiştir. Bu bilgiler tablo 2.3.'de verilmiştir. STCW 78 sözleşmesinin gereklerini yerine getirmek için Denizcilik Müsteşarlığı tarafından hazırlanan Eğitim ve Sınav Yönergesi'ndeki denizcilik eğitim müfredatı incelenmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın denizcilik eğitimi için hazırladığı Talim ve Terbiye Kurulu'nun 08.02.2011 tarih ve 10 sayılı kararı ile tüm meslek liselerinde uygulanan müfredat programı eğitim ve sınav yönergesine göre karşılaştırılmıştır [23]. Bu karşılaştırma yapılırken güverte ve makine sınırlı işletim düzeyi eğitim programı ile güverte ve makine işletim düzeyi eğitim programları uygunluk açısından değerlendirilmiştir. Karşılaştırmadan elde edilen bulgular Tablo 4 ve Tablo 5'te verilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı müfredat programlarının güverte ve makine işletim düzeyi eğitimlerini karşılayıp karşılamadığına bakılmıştır. Karşılaştırma sonunda bazı denizcilik meslek liselerinden mezun öğrencilerin aldıkları vardiya zabiti ve vardiya makinisti ehliyetlerinin STCW 78 gereklerini tam olarak karşılamadığını tespit edilmiştir.

Araştırma konusu ile ilgili ulusal ve uluslararası kaynaklar taranmış bunun yanında çeşitli denizcilik meslek liselerinde görevli öğretmen, idareci ve öğrencilerle görüşme yapılmıştır. Konu ile ilgili birçok makale, tez ve yayına ulaşılmış ve bunlardan yaklaşık olarak 30 tanesi kaynak gösterilmek suretiyle kullanılmıştır. Benzer içerikli tezler YÖK'ün sağlamış olduğu ulusal tez merkezi sayesinde incelenmiş diğer yayınlar yayınevlerinden temin edilmiştir. Ayrıca yurt dışında yapılan çalışmalar ile çeşitli ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşların çalışmalarına ilişkin raporlarına internet aracılığı ile ulaşılmıştır.

Belirlenmiş olan konular belirli bir sistematik dâhilinde mukayeseli olarak incelenmiştir. Araştırma süreci aşağıda özetlenmiştir.

- Denizcilik eğitimi veren meslek liseleri tespit edilmiştir.
- Okulların öğrenci sayıları belirlenmiştir.
- Milli Eğitim mevzuatına göre ders vermekle görevli ve kadrolu meslek öğretmenleri sayıları belirlenmiştir.
- Denizcilik meslek derslerine giren öğretmenlerin hangilerinin deniz hizmeti olduğu Ek Tablo 2 de verilen anket formu ile tespit edilmiştir.
- Mezun öğrencilerin alabilecekleri yeterlikler tespit edilmiştir.
- Eğitim ve sınav yönergesi ile denizcilik eğitimi çerçeve programı karşılaştırılmıştır.

2.2. Bilgilerin Toplanması

Verilerin elde edilmesinde MEB veri tabanından yararlanılmıştır. Okullarda görevli idareciler tarafından kayıtlar tutulmakta öğrenci sayıları, branşlara göre öğretmen sayıları, okulun sahip olduğu atölye, laboratuvarlar ve derslikler ile okul bünyesinde mevcut alan ve dallara ait bilgiler MEBBİS sistemine düzenlik aralıklarla aktarılmaktadır. Böylece bilgilerin güncel kalması sağlanmaktadır. Bilgilerin güncel olması verilerin doğru bir şekilde değerlendirilmesi açısından önem teşkil etmektedir.

2.3. Denizcilik Meslek Liselerinin Genel Durumu

Uluslararası ticaret dünya ekonomisinin önemli bir parçası olması nedeniyle denizcilik alanı bütün ülkelerde önemli bir istihdam potansiyeli yaratan, emeği yoğun bir sektördür [3]. Uluslararası standartlara sahip olan denizcilik alanı meslek dalları ülkemizin geleceği açısından en gözde ve ümit veren meslekler arasındadır. Ülkemizde denizcilik sektörü her açıdan sürekli gelişen ve büyüyen bir ivme göstermektedir. Buna bağlı olarak denizciliğimizin gelişebilmesi için üzerinde önemle durulması gereken konulardan biri de eğitilmiş personel sayısının artırılmasıdır. Gerek Ülkemizde, gerekse dünyada denizcilik sektöründe çalışacak eğitilmiş personele ihtiyaç duyulmaktadır. Ülkemizde ve dünyada denizcilik sektörünün ihtiyaç duyduğu, uluslararası düzeyde rekabet edebilecek, bilgi ve becerilerle donatılmış denizcilik alanında çalışacak meslek elemanı yetiştirmek zorunlu hale gelmiştir [4].

Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ortaöğretim seviyesinde denizcilik eğitimi veren meslek liseleri gerek eğitim müfredatı gerek eğitim malzemesi bakımından STCW sözleşmesi ile getirilen standartları sağlamamaktadır. Bu yüksek lisans çalışmasında eğitim müfredatı üzerinde durulmuştur. Buna karşılık bu tür okulların sayılarındaki artış hızla devam etmektedir. Denizcilik meslek liselerinde güverte, gemi makineleri ile gemi elektroniği ve haberleşme bölümlerinde eğitim öğretim faaliyetleri sürdürülmektedir. Bilindiği üzere ülkemizde ortaöğretim seviyesinde denizcilik eğitimi faaliyetleri Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü ve Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü bünyelerinde bulunan Denizcilik Meslek Liseleri, Kız Meslek Liseleri, Çok Programlı Liseler ve Mesleki Eğitim Merkezleri ile Halk Eğitim Merkezlerinde yürütülmektedir. Ayrıca özel denizcilik kurslarında da öğretim faaliyetleri yürütülmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okulların EML, DAML, DML, ATL, TL, KML, KTL, ÇPL ve MEM şeklinde farklı adlandırmaları eğitim kurumlarının hangi bakanlık birimine bağlı olduğunu göstermektedir. Buna göre KML, KTL ve ÇPL türündeki eğitim kurumları bakanlığın Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü'ne, EML, AML, ATL türündeki eğitim kurumları Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü'ne MEM türündeki okullar ise Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü'ne bağlı olarak faaliyetlerini sürdürmektedir. 1998 yılında sayıları 14 olan denizcilik liseleri, günümüzde sayıları 49'a ulaşmıştır [20].

Mesleki eğitim öğretim programı uygulayan denizcilik meslek liselerinin genel profilini belirlemek için MEB'e bağlı tüm okullarımız malzeme, denizcilik öğretmeni, eğitim müfredatı konularında incelenmiştir. Elde edilen bulgular tablolar halinde eğitim ve sınav yönergesiyle karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

2.4. Eğitim ve Sınav Yönergesine Göre Denizcilik Eğitimi

Gemiadamları eğitimleri, STCW 78 ve 95 düzenlemeleri ile çerçevesi çizilen ve IMO model kurs programları ile taslağı hazırlanan esaslara göre düzenlenir. Ülkemizde ise uluslararası mevzuata uyum sağlamak amacıyla T.C. Başbakanlık Denizcilik Müsteşarlığı tarafından hazırlanan mevzuat çerçevesinde eğitimcilerin nitelikleri, eğitim programları ile eğitimde kullanılacak ders kitapları ve araç gereçler, teçhizat standartları Eğitim ve Sınav Yönergesi hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir.

Yönerge denizcilik eğitim kurumlarında görev yapan öğretim elemanı, öğretmen ve eğitimcilerin sahip olması gereken yeterlikleri de belirlemiştir. Bu yeterlikler yönergede şu şekilde sıralamıştır.

Öğretim elemanları; Yüksek Öğretim Kanunu'na göre görevlendirilmeleri kurumlarınca yapılır. Ancak, seyir, vardiya standartları, denizde haberleşme, gemicilik, gemi kullanma, gemi stabilitesi ve yük işlemleri, denizde güvenlik, denizcilik İngilizcesi gemi makinelerine giriş, gemi makineleri operasyonu ve bakımı, dizel motorları, gemi yardımcı makineleri, hidrolik ve pnömatik, otomatik kontrol dersleri deniz tecrübesine sahip öğretim elemanı tarafından verilir. Ayrıca yukarıda sıralanan meslek derslerini verecek öğretim elemanlarının en az üç yıl deniz hizmetine sahip olmaları gerekmektedir [8].

Güverte ve makine sınıfı yeterlik belgesine sahip olup, fakülte ve yüksekokullarda öğretim elemanı olarak görev yapan eğitimciler uluslararası sözleşmeler ile getirilen kurallara ve değişen teknolojik şartlara uyum sağlamak amacıyla, meslek içi eğitim niteliğindeki deniz hizmetlerini, bir eğitim öğretim yılı içerisinde programları dâhilinde ticaret gemilerinde yapmaları gerekmektedir [22].

Öğretmenler; Milli Eğitim Bakanlığı mevzuatına görevlendirilmeleri kurumlarınca yapılır. Ancak, seyir, vardiya standartları, denizde haberleşme, gemicilik, gemi kullanma, gemi stabilitesi ve yük işlemleri, denizde güvenlik, denizcilik İngilizcesi gemi makinelerine giriş, gemi makineleri operasyonu ve bakımı, dizel motorları, gemi yardımcı makineleri, hidrolik ve pnömatik, otomatik kontrol dersleri deniz tecrübesine sahip öğretim elemanı tarafından verilir. Ayrıca yukarıda sıralanan meslek derslerini verecek öğretim elemanlarının en az üç yıl deniz hizmetine sahip olmaları gerekmektedir [8].

Yönerge; gemiadamları eğitimlerinin ve sınavlarının en az gereklerini belirlemek amacıyla düzenlenmiştir. 31 Temmuz 2002 tarih ve 24832 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak 14.06.2002 tarihinde yürürlüğe giren Gemiadamları Yönetmeliği gereklerine dayalı olarak hazırlanmıştır. Yönerge; gemiadamları eğitimlerine ilişkin müfredat, eğitim araç gereçleri, eğitim kurumları için giriş koşulları, sınıf geçme ve mezuniyet gerekleri ile eğitimcilerin yeterliği, deniz eğitiminin esasları, gemiadamları sınavları için, sınava giriş şartları, sınav konuları ve başarı gereklerini kapsamaktadır. Eğitim ve sınav yönergesine göre 3000 GT ile 3000 KW ya kadar olan işletim düzeyi için müfredat konuları Tablo 2'de aşağıda verilmiştir [8].

Tablo 2. Eğitim ve sınav yönergesine göre denizcilik eğitim müfredatı

GEMİCİLİK

Gemi tanımı, gemilerin sınıflandırılması
Ticaret, harp, hizmet vs. gemi türlerinin özellikleri
Kürekli, yelkenli, motorlu tekneler
Filika yapısı ve kısımları
Yelkenler ve yelkenliler
Yelkenli teknelerin çeşitleri ve özellikleri
Yelken çeşitleri ve yelkenin kısımları
Gemilerin boyutları ve tonaj kavramı
Güverteler
Ambarlar, ambar kapakları
Makine dairesi
Boru devreleri ve tanklar
Koferdamlar, boru tünelleri
Portuç ve mağazalar, boyalıklar
Köprüüstü
Yaşam mahali
Dümen dairesi
Direkler, dikmeler ve kısımları
Omurga, postalar, perdeler, bölmeler, boyuna ve enine mukavemet elemanları
Kaplama saçları, güverte saçları
Borda iskelesi, su geçirmez kaportalar, lumbuzlar, manikalar, fanlar vs.
Direkler, dikmeler ve kısımları
Halat çeşitleri, yapıları ve kullanılma yerleri
Burgata hesabı, çalışma, kesilme güçleri, emniyet faktörleri
Bosalar
Halat dikişi, kasa yapma
Başlıca gemici bağları ve kullanılma yerleri
Manevrada kullanılan halatların isimleri, manevra komutları
Halat vinçleri, halat loçaları, firdöndüler, babalar, usturmaçalar
Irgat ve demirleme donanımı, demir zinciri, demir, zincirlik
Demir çeşitleri, yapıları, kullanım yerleri
Zincir çeşitleri, yapıları, kullanım yerleri, çalışma ve kesilme güçleri
Vinçler, bumbalar
Kreynerler (sahil-gemi)
Maçunalar
Sapanlar, paletler, ağ palet, zincir ve tel paletler, hayvan sandıkları vs.
Makaralar, palangalar, ceraskallar, güç hesapları

Tablo 2'nin devamı

Zabitan ve tayfanın görevleri
Gemi mürettebatı
Yönetim şeması
Gemide yaşamın kural ve gelenekleri
Bakım-tutumun planlanması
Güvertede günlük, seferlik ve yıllık bakım-tutumlar
Periyodik ve gerektiğinde yapılan bakım-tutum ve onarımlar
Denizde, limanda ve gemi havuzlandığında yapılabilecek bakım ve tutumlar
Havuzda yapılacak bakım-tutum ve onarımların planlanması ve uygulanması
Bakım-tutumda kullanılacak malzeme ve ekipmanın tespiti ve stoklanması
Geminin paslanmaya karşı bakım-tutumu
Paslanma ve paslanmanın nedenleri
Boya öncesi yüzey hazırlığı, pastan arındırma
El aletleriyle, mekanik aletlerle raspa, kum – grit raspası
Boyalar ve boyama teknikleri
Gemide boya stokunun ve boyama işlerinin planlanması, boyaların muhafazası
Ahşap bölümlerin bakım-tutumu
Alüminyum aksamın bakım tutumu
Güvenlik donanımının bakım-tutumu
Yaşam mahallinin içinde bakım-tutum
Demir donanımı ve zincirliğin bakım-tutumu
Ambarların ve ambar kapaklarının bakım tutumu
Balast tanklarının bakım-tutumu
Tatlı su tanklarının bakım-tutumu
Gemi hareketli donanımının bakım-tutumu, yağlama işleri
Yükleme-boşaltma donanımının bakım-tutumu
Sac kalınlıklarının ölçülmesi
Sac değiştirme, kesme ve kaynak işleri
Sıcak çalışmaların planlanması ve uygulanması
Irgat, vinç gibi güverte makinelerinin bakım tutumu
Borda iskelesinin, mataforaların, kaporta ve menhol kapaklarının bakım-tutumu
Bakım-tutum ve malzeme planlamasında güverte ve makine bölümleri işbirliği

---

DENİZDE GÜVENLİK

A) Denizde Kişisel Canlı Kalma Teknikleri Eğitimi
Giriş, güvenlik ve sağ kalma
Acil durumlar
Çatışma, yangın, batma gibi oluşabilen acil durum türleri

Tablo 2'nin devamı

Yangın söndürücü maddeler

Normal olarak gemilerde taşınan can kurtarma araçlarının türleri

Can kurtarma araçları ve kurtarma botları

Can kurtarma teknesindeki teçhizat

Kişisel can kurtarma araçları, yerleri ve kullanımı

Denizde kişisel canlı kalma

Helikopter yardımı

Acil durum telsiz donanımı

Eğitim ve talimlerin önemi

Kişisel koruyucu giysi ve teçhizat

Herhangi bir acil durumda hazır olmanın gerekliliği

Gemiyi terk etmek gerektiğinde yapılması gerekenler

Suyun içindeyken yapılması gerekenler

Bir can kurtarma teknesindeyken yapılması gerekenler

Kazazedeler için başlıca tehlikeler

B) Yangın Önleme ve Yangınla Mücadele Temel Eğitimi

Gemide yangınla mücadele organizasyonu

Yangınla mücadele cihazlarının yerleri ve acil durum kaçış yolları

Yangın ve patlamanın elemanları (yangın üçgeni)

Tutuşma türleri ve kaynakları

Yanıcı maddeler, yangın tehlikeleri ve yangının yayılması

Yangına karşı sürekli dikkat ve uyanıklık gereksinimi

Gemide yangına karşı yapılması gerekenler

Yangın ve duman araştırma ve otomatik alarma sistemleri

Yangının sınıflandırılması ve kullanılması uygun yangın söndürücü maddeler

Yangınla mücadele teçhizatı ve onun gemideki yeri

Yangınla mücadele araçları ve teçhizatı

Yangınla mücadele yöntemleri

Yangınla mücadele usul ve işlemleri

Yangınla mücadele ve etkin kurtarma için solunum cihazlarının kullanılması

C) Temel İlk Yardım Eğitimi

Hasta / yaralıların ihtiyaçlarının ve kendi güvenliğimiz için tehlikelerin denetlenmesi

Vücudun yapısı ve işlevleri

Aşağıdaki beceriler dâhil acil durumlarda derhal alınacak önlemler:

Hasta/yaralı/kazazedenin durumu. Yara ve veya hastalığın yeri

Kazazedeyi uygun konuma getirme

Bilinci kapalı kazaya uğramış kişi

Canlandırma tekniklerinin uygulanması

Tablo 2'nin devamı

Kanamamanın kontrolü

Temel şok yönetimi uygun önlemlerinin tatbiki

Elektrik kazaları dâhil yanıklar ve haşlanmalarda uygun önlemlerin tatbiki

Bir kazazedenin kurtarılması ve taşınması

D) Personel güvenliği ve Sosyal Sorumluluk Eğitimi

Çatışma, yangın, batma gibi oluşabilecek acil durum türleri

Acil durumlara cevap vermek için gemideki beklenmedik durum planları

Acil durum alarm sinyalleri duyulduğunda yapılması gerekenler

Eğitim ve talimlerin önemi

Kaçış yolları, dâhili haberleşme ve alarm sistemleri

Temel çevre koruma usulleri

Her zaman güvenli çalışma uygulamalarına bağlı kalmanın önemi

Kazaların önlenmesi ve iş sağlığına ilişkin uluslararası önlemlerin tanıtımı

Emirleri anlama becerisi ve gemiye ilişkin görevler için diğerleriyle iletişim

Gemide iyi insan ilişkileri ve iyi çalışma ilişkilerini sürdürmenin önemi

E) Can-Kurtarma Araçlarını Kullanma Yeterliği Eğitimi

Can kurtarma

Gemiyi terk talimlerinin organizasyonu

Gemiyi terk talimlerinin uygulanması

Can kurtarma araçlarının kullanılması

Can filikaları ve kurtarma botlarının denize indirme cihaz ve donanımları

Can filikaları ve kurtarma botlarının ekipmanları

Denizde canlı kalma teknikleri

F) İleri Yangınla Mücadele Eğitimi

Gemilerde Yangınla Mücadele Çalışmalarının Denetlenmesi

Yangın sınıfları ve yangın kimyası

Yangından korunma ve yangınla mücadele ekipmanları

Yangından korunma tedbirleri

Yangınla mücadele çalışmaları sırasında muhabere ve koordinasyon

Duman gidericiler dâhil, havalandırmanın kontrolü

Yakıt ve elektrik sistemlerinin kontrolü

Tehlikeli maddelerle ilgili yangınla mücadele

Yaralı kişilerin idare ve kontrolü

Kara itfaiyesiyle koordinasyon usulleri

Yangın Ekiplerinin Organizasyonu ve Eğitimi

Beklenmedik durum planlarının hazırlanması

Yangın ekiplerindeki personelin yapısı ve yerlerinin belirlenmesi

Yangın talimlerinin organizasyonu

Tablo 2'nin devamı

Yangın Tespit ve Yangın Söndürme Sistemleri ve Teçhizatının Denetim ve Kullanımı
Yangınla mücadele sistemleri
Yangın tespit sistemleri
Sabit yangın sistemleri
Yangınla İlgili Kazalarda Araştırma ve Raporların Düzenlenmesi
Yangınla ilgili kazaların nedenlerinin değerlendirilmesi
G) Tıbbi İlk Yardım Eğitimi
Gemide Tıbbi İlk Yardımın Uygulanması
Gemide Bir Kaza veya Hastalık Durumunda Derhal İlk Yardım Uygulanması
İlk yardım takımı
İnsan vücudunun yapısı ve işlevleri
Tehlikeli Maddelere İlişkin Kazalarda Kullanılmak için Tıbbi İlk Yardım Rehberi
Hasta veya kazazedenin muayenesi
Belkemiği yaralanmaları
Yanıklar, haşlanmalar, sıcak ve soğğun etkileri
Kırıklar, çıkıklar ve adale yaralanmaları
Kurtarılan kişilere tıbbi bakım
Telsizle tıbbi öneri
Eczacılık (Farmakoloji)
Sterilizasyon
Kalp sektesi, boğulma ve asfiksi
Acil durumlara karşılık vermek için beklenmedik durum planları
Acil durumlarda yolcuların korunması ve güvenliği için önlemler
Çatışma ve Oturmayı Takiben İlk Yapılacaklar
Gemiyi (isteyerek) oturturken alınacak önlemler
Çatışma sonrası yapılması gerekenler
Yangın veya patlamanın ardından hasarı sınırlama ve gemiyi kurtarma yolları
Gemiyi terk yöntemleri
Yardımcı dümen donanımının kullanılması ve yedek dümen düzenlemelerinin donatılması
Yedekleme ve yedeklenme için düzenlemeler
Tehlikedeki gemiden insanların kurtarılması
Limandaki acil durumlarda yapılması gerekenler
Tehlikedeki gemiye yardım için hazırlıklar
Denizde Bir Tehlike İşaretine Karşılık Verme
Arama ve kurtarma
Çatışma sonrası yapılması gerekenler
Yangın veya patlamanın ardından hasarı sınırlama ve gemiyi kurtarma yolları
Karaya oturmada yapılması gerekenler

Tablo 2'nin devamı

SEYİR

Seyrin Tanımı

Evren, Güneş sistemi ve Dünya

Dünyanın şekli, ekvator, kutuplar, enlem, boylam

Enlem ve boylam farkları

Seyirde Kullanılan Araç-Gereç, Harita ve Neşriyat

Harita projeksiyon sistemleri

Deniz haritalarının özellikleri

Markator haritasının çizimi

Denizde Mesafe ve Yön Kavramı

Mesafe ve yön

Seyirde ve harita üzerinde mesafe ölçmek ve mesafe hesaplamak

Kerte hattı ve büyük daire yayı

Rota ve kerteriz (nispi, hakiki)

Denizde yön bulma

Pusulalar

Manyetik pusula, pusula okuma, derece ve kerte sistemleri

Dünyanın manyetik alanı

Doğal ve yapay manyetik sapma

Manyetik puslanın yapısı, hataları, düzeltmeleri

Cayro pusula, yapısı, çalışması ve hataları, düzeltmeleri

Pusula hatasının bulunması, rota ve kerterizlere uygulanması

Mevki hatları ve mevkiiler

Kıyı seyirinde mevki bulma yöntemleri

Matematiksel Seyirler

Haritalardan, fener kitaplarından ve diğer neşriyattan edinilen bilgiler

Haritalarda kullanılan sembol ve kısaltmalar

Harita ve neşriyatın düzenlenmesi, harita folyo sistemleri

Denizcilere ilanlar, harita ve neşriyatın düzeltilmesi

Harita katalogları ve kullanımı

Elektronik haritalar ve ECDIS sistemi

Denizde ve kıyılarda bulunan seyir yardımcıları ve kullanılmaları

Fenerler ve sis işaretleri

Fener kitaplarının kullanılması

Fenerler ve şamandıraların tanınması, karakteristikleri

Telsiz seyir yardımcıları, sembolleri, harita ve kitapları

Haritalarda derinliklerin gösterilmesi

Derinlik ölçümü

Tablo 2'nin devamı

İskandiller

El iskandili

Elektronik iskandiller (echo-sounders)

İskandil kullanarak seyir

Hız ve hızın hesaplanması

Suya ve toprağa göre hız

Paraketeler

Akıntı ve akıntı seyri

Dünya üzerindeki akıntı sistemleri

Gel-git ve gel-git akıntısı

Akıntı cetvelleri ve akıntı atlaslarının kullanılmaları

Gel-git cetvelleri

Akıntı cetvellerini kullanarak alçak ve yüksek su zamanlarını hesaplamak

Akıntı cetvellerini kullanarak belli bir zaman için derinlik hesabı yapmak

Durgun su zamanlarını ve belli bir zaman için akıntının hızını hesaplamak

Amerikan ve İngiliz gel-git cetvellerinin kullanılması

Gel-git ve gel-git akıntısı dikkate alınarak seferin planlanması

Akıntı, düşme, düşmeye karşılık rota düzeltmesi ve uygulanması

Büyük daire yayı

Büyük daire seyri planlama ve hesaplama yöntemleri

Haritayla, formüllerle, matematik cetvelleri ve tablolar kullanarak büyük daire seyri

Bileşik seyir

Güneş sistemi

Gök küresi ve gök küresi koordinat sistemi

Saat açısı

Koordinatların günlük hareketi ve ufuksal sistemi

Gök cisimlerinin ufuktan açısal yüksekliklerinin ölçülmesi

Sekstant, yapısı ve kullanılması

Sekstant ve açısal yükseklik (altitud) düzeltmeleri

Amplitüd

Zaman ve zaman denklemi

Notik almanak

Yıldız ve gezegen bulma

Meridyen geçişinde enlem bulma

Gök cisimlerinin ufuktan açısal yüksekliklerinin ölçülmesi

Astronomik seyir cetvellerinin kullanılması

Astronomik fiks mevki bulma

Tablo 2'nin devamı

ELEKTRONİK SEYİR

Mevki bulma ve seyir için elektronik sistemlerin kullanılması

Hiperbolik seyir sistemlerinin temel prensipleri

Loran-C sistemleri

Uydu seyir sistemleri

GPS ve DGPS

Radar ve ARPA yapısı, ayarları ve kullanımı

Radar gözleme ve plotlama

Manevra levhası veya radar üzerinde elle plotlama

Otomatik plotlama

Radar ve ARPA kullanarak güvenli seyir yöntemleri

Köprüüstü kontrol sistemleri

Dümen ve dümen donanımları

Otopilot ve emercensi dümen donanımları

Seyir kayıtları

Jurnal tutma

Köprüüstü jurnalinin dışındaki diğer kayıt defterleri

Otomatik kaydediciler

DENİZCİLİK İNGİLİZCESİ

Gemi tanımı, gemilerin sınıflandırılması

Gemi ölçüleri, tonaj kavramı

Gemilerin yük donanımları

Ambarlar, ambar kapakları

Boru devreleri ve tanklar

Irgat ve halat viçleri, demir donanımı, halatlar, manevra komutları

Köprüüstü, yaşam mahali, makine dairesi genel tanımlar, terimler

Gemi mürettebatı, görevleri, gemide iş organizasyonu

Genel denizcilik terimlerinin ve bir geminin değişik bölümlerinin İngilizceleri

Güvenlik donanımları

Filikalar, metaforalar

Yangınla mücadelede kullanılan araç-gereç ve donanımlar

Coğrafya terimleri, harita ve neşriyatta kullanılan terimler

Harita ve denizcilik neşriyatını anlayıp kullanacak İngilizce

Harita ve neşriyatın düzeltilmesi için Denizcilere İlanları anlamaya yetecek İngilizce

Meteorolojik raporlarda kullanılan terimler

Hava ve deniz durumunun jurnale kaydedilmesi

Deniz ticareti, gemi kiralama ve taşımacılık terimleri

Tablo 2'nin devamı

Yükleme ve tahliye zaman sayımı (Statement of facts and Time sheet)
INCOTERMS ve diğer yaygın terim ve kısaltmalar
Çarter mukavelesine göre taşıma koşulları
Gemi tiplerine göre klas statüsü, gemilerin klaslanması
Klas değiştirme, klastan düşme
Sörvey statüsünün takibi, yapılacakların planlanması, geminin hazırlanması
Kural ve regülasyonların takibi, gemilerin bunlara uygun hale getirilmesi
Gemi belgeleri ve denetlemelerinin takibi
Bakım – tutum kayıtları, yazışmaları
Teknik İşletmecilik Kapsamında Personel, Eğitim, Güvenlik ve İkmal yönetimi
Malzeme takibi, kayıtların tutulması ve ihtiyaçların ve ikmalin planlanması
Ulusal Denizcilik Organizasyonları
Ulusal Denizcilik Mevzuatı
Uluslararası Denizcilik Örgütleri ve Uluslararası Mevzuat
Gemi Denetleme ve Belgelendirme
Sigortacılık terimleri
Deniz kazaları, çatma, kurtarma yardım, müşterek ve hususi avaryalar
Borda evrakı
Liman evrakı
Yük evrakı
Gemi jurnali ve diğer kayıt defterleri
Yük operasyonlarının kaydı
Gemi yazışmaları, protestolar
Gemi kayıtlarının tutulması ve yazışmaların yapılması için gereken İngilizce
Bakım-tutumun planlanması
Gemiyi havuzlamaya hazırlık, havuzlama, gemi planları
Arıza, hasar tespit, onarım yazışmaları
Bayrak devleti ve liman devleti kontrol ve denetlemeleri
Klas denetlemeleri
Kontrol listeleri
Sörvey ve denetlemelerde kullanılacak İngilizce
Uluslararası İşaret Kod Kitabının kullanılması
Gemiler arası, gemi-sahil ve gemi içi İngilizce haberleşme
İngilizce Standart Denizcilik Haberleşme Cümlelerinin kullanımı (SMCP)
Acil durum türleri
Acil durum ve güvenlik mesajlarını göndermek ve almak için gereken İngilizce
İnsan vücudu
Hastalıklar, ilaçlar

Tablo 2'nin devamı

Tıbbi acil durum haberleşmesi

İşaret Kod Kitabının Tıbbi sayfaları

Uluslararası Tıbbi Rehber ve denizcilikle ilgili diğer tıbbi neşriyatın bölümleri

---

ELEKTRİK – ELEKTRONİK

Edilgen bileşenler

Yarı-iletken aygıtlar

Yükselticiler (Amplifikatörler)

Geri-besleme

Entegre devreler

Güç kaynakları

Osilatörler

Radyo yayım ve alımı

Foto-elektrik aygıtlar

Sayısal (Dijital) devreler

Manyetizma

Elektrik güvenliği

Elektrik yasaları

Elektrik devresi

Bir elektrik devresindeki iş, enerji ve güç

Elektromanyetik indüksiyon

Kapasitörler

Elektrik jeneratörleri ve motorları

Alternatif voltaj ve akım

Dağıtım ve koruyucu aygıtlar

Elektrokimya

Aygıtlar

METEOROLOJİ

Gemide kullanılan meteorolojik aygıtlar

Atmosfer, yapısı ve fiziksel özellikleri

Atmosfer basıncı

Rüzgâr

Bulut ve yağış

Görüş

Okyanus üstündeki rüzgâr ve basınç sistemleri

Alçak basınç bölgelerinin yapısı

Antisiklonlar ve diğer basınç sistemleri

Tablo 2'nin devamı

Denizcilik için hava durumu hizmetleri
Hava gözlemlerinin kayıt ve rapor edilmesi
Hava tahmini

GEMİ İNŞAA

Gemi boyutları ve biçimi
Gemi gerilimleri
Tekne yapısı
Baş ve kıkç
Donanımlar
Dümenler ve Pervaneler
Yükleme hatları markası ve kana (draft) rakamları
Deplasman
Yüzebilirlik (sepiye)
Tatlı su payı
Durağan denge
Meyil açısı
Ağırlık merkezinin yer değiştirmesi
Meyil ve düzeltilmesi
Tam dolu olmayan tankların etkisi
Trim
Tam yüzebilirliğin kaybı

VARDİYA STANDARTLARI

Seyir vardiyasını oluşturan zabıt ve mürettebatın görev, yetki ve sorumlulukları
COLGREG 72'nin içeriği, uygulanması ve amacı
Seyir vardiyası tutulmasında uyulması gereken kurallar
Liman vardiyası tutmak
Köprüüstü takım çalışması yöntemleri
Meteorolojik rotalama
Gemi rotalanmasının genel koşullara uygun olarak rotalamanın kullanımı
Kirliliği karşı yöntemler ve yardımcı donanım

BİLGİSAYAR PROGRAMLAMA VE KULLANIMI

Programlamanın matematiksel ve mantıksal temelleri
Bilgisayarlar ve kullanımlarındaki gelişim
Temel donanım ve yazılım bilgileri
Bilgisayarlar ve bilgisayarlı sistemlerin denizcilikte kullanılmasına örnekler
Program dillerinin tanımı ve gelişimleri

Tablo 2'nin devamı

Programlama dillerine örnekler ve örnek programlar

Hazır (paket) yazılımlara örnekler

Bilgisayarların kelime işlemci olarak kullanımı (word vb.)

Bilgisayarlarda hesap tablolarının kullanımı (lotus, excel, quatropro vb)

Veri depolama

Bilgisayarlı haberleşme, ağ sistemleri, (Web, internet)

TEKNİK RESİM

Geometrik şekillerin çizimleri

Çizgiler

Perspektif izdüşüm

Teknik resim çizimleri

Ölçülendirme

Kaynaklı, perçinli, vida, cıvata ve saplama bağlantıları ve bunların çizimi

Gemi planlarının iyi anlaşılıp yorumlanabilmesi

YÜK İŞLEMLERİ VE GEMİ STABİLİTESİ

Yük gemilerinin türleri hakkında genel bilgi

Yük donanımları, vinçler, bumbalar, kreynerler

Ambar kapakları

Kuru yük gemilerinin ambarları, yüke hazırlanması, yüklerin istif ve bağlanması

Yükleme ve boşaltmaya hazırlık ve nezaret

Draft, trim ve stabilite

Yüklerin korunması

Güverte yükü

Konteyner yükü

Dökme yük

Dökme tahıl yükü

Yükün gözetimi

Denetimlerin nasıl yapılması gerektiğini gösteren prosedürler hakkında bilgi

Hasar ve zarar tespitinin güvenilir bir şekilde nasıl yapılabileceğinin anlatımı

Genişletilmiş (Geliştirilmiş) Sörvey Programının amaçlarının anlatımı

Tehlikeli, riskli ve zarar verici yükler

Yük elleçleme donanımı, hazırlanması, bakım – tutumu ve güvenlik

Petrol tankeri boru devreleri ve pompalama düzenlemeleri

Kapalı bölümlere giriş

Farklı gemi türleri için genel olarak yük hesapları ve yük planları

Deplasman hesabı

Tablo 2'nin devamı

Draft sörvey
Trim hesabı
GM hesabı
Stres hesabı

ULUSLAR ARASI DENİZCİLİK SÖZLEŞMELERİ

Yükleme Hatları Uluslararası Sözleşmesi, 1966
SOLAS, 1974 ve düzeltmeleri
SOLAS- Bölmeler ve denge
SOLAS- Yangın önleme, ihbar ve söndürme
SOLAS- Can-kurtarma araçları ve düzenlenmeleri
SOLAS- Telsiz-telgraf ve telsiz telefon
SOLAS- Telsiz haberleşmeleri
SOLAS- Tahıl taşınması
SOLAS- Tehlikeli yüklerin taşınması ve ISM
STCW
ITU Telsiz Kuralları
STP Sözleşmesi, 1971
SPACE STP, 1973
PAL, 1974 ve Tonilato 1969
MARPOL 73/78
LDC-1972
INTERVENTION-1969
CLC-1969

GEMİ MANEVRALARI

Dönme çemberleri ve durma mesafeleri
Gemi kullanmada rüzgâr ve akıntının etkileri
Denize düşen kişiyi kurtarma manevraları
Çökme, sığ su etkisi ve benzeri etkiler
Demirleme ve bağlama için uygun yöntemler

DENİZ HUKUKU

Hukukun tanımı ve kaynakları ve türleri
Hukukun temel ilkeleri
Temel tanımlar
Uluslararası Hukuk, Ulusal Hukuk, uygulama ve yaptırımlar
Deniz Hukukunun tanımı ve sınıflandırılması

Tablo 2'nin devamı

Uluslararası deniz hukukunun temel ilkeleri
 Ulusal denizcilik mevzuatının yapısı ve kaynakları
 Denizde can ve mal koruma hakkında yasa gerekleri
 Deniz iş yasası
 Kaptanın tanımı, yetki ve sorumlulukları
 Hukukun tanımı ve kaynakları ve türleri
 Hukukun temel ilkeleri
 Temel tanımlar
 Uluslararası Hukuk, Ulusal Hukuk, uygulama ve yaptırımlar
 Deniz Hukukunun tanımı ve sınıflandırılması
 Uluslararası deniz hukukunun temel ilkeleri
 Ulusal denizcilik mevzuatının yapısı ve kaynakları
 Denizde can ve mal koruma hakkında yasa gerekleri
 Deniz iş yasası
 Kaptanın tanımı, yetki ve sorumlulukları
 Geminin tanımı ve denize, yola ve yüke elverişliliği
 Gemide bulundurulması gereken belgeler ve kayıtlar
 Deniz kazaları ve çatma
 Avaryalar

DENİZDE HABERLEŞME

Mors kodu ile işaret
 Mors ışığıyla (aldis lambasıyla) işaret göndermek ve almak
 Radyo Telefon ve Radyo Teleks haberleşmesi
 Telsizle gemiden gemiye ve gemi - sahil haberleşmesi
 Ekipmanların bakımı ve kontrolü
 Uluslararası işaret kodu
 Yardım çağrısında bulunma ve alınan yardım çağrısına karşılık verme
 Alınan yardım çağrılarını diğer istasyonlara iletme
 MERSAR ile ilgili haberleşme

DENİZ İŞLETMECİLİĞİ

Çarter mukavelesine göre taşıma koşulları, sefer talimatları
 Yükleme ve tahliyede zaman sayımı (Statement of facts and Time sheet)
 Kural ve regülasyonların takibi, gemilerin bunlara uygun hale getirilmesi
 Gemi belgeleri ve denetlemelerinin takibi
 Teknik İşletmecilik Kapsamında Personel, Eğitim, Güvenlik ve İkmal yönetimi
 Malzeme takibi, kayıtların tutulması ve ihtiyaçların ve ikmalin planlanması
 Kurtarma ve yardım

Tablo 2'nin devamı

GÜVENLİK VE KALİTE YÖNETİMİ

Güvenlik

Çevre Koruma

Kalite

ISM Kodu

Kalite konusunda Standartlar

Güvenlik Yönetimi Sisteminin oluşturulması ve uygulanması

2.5. Milli Eğitim Müfredatına Göre Denizcilik Eğitimi

Ülkemizde mesleki eğitim faaliyetleri 3308 ve 4702 sayılı yasalar çerçevesinde yürütülmektedir. Ülkemiz ve Avrupa Birliği (AB) arasında imzalanarak yürürlüğe giren Türkiye'de Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi kapsamında hazırlanan 42 alan ve 196 dal 2006-2007 eğitim öğretim yılından itibaren bütün meslek liselerinde uygulanmaya başlanmıştır [24]. Bu kapsamda mevcut bölümler kapatılmış, meslek standartları yeniden belirlenmiş ve ders kitapları yeni müfredata uygun yeniden yazılmıştır. Halen ders kitaplarının yazımı ve yeni alan dal çalışmaları devam etmektedir. Sistem geniş tabanlı yatay ve dikey geçişlere imkân veren esnek bir yapıdadır. Alanlar yeniliklere açık ve sürekli geliştirilebilir niteliktedir. Bir alana ait dal gerekli görüldüğünde takdirde tamamen kaldırılabilir, başka alana kaydırılabilir veya değiştirilerek geliştirilebilir. Sisteminin uygulanmasında klasik konu ünite kavramları terk edilmiş, bunların yerine öğrencinin kendi kendine yaparak yaşayarak öğrenebileceği şekilde hazırlanan modül ve öğrenme faaliyeti kavramları getirilmiştir. Milli eğitim mevzuatına göre Denizcilik Anadolu Meslek Liselerinde uygulanan tüm güverte (gemi yönetimi) ve makine (makine zabıtlığı) bölümleri için yürütülen eğitim müfredatı Tablo 3'de aşağıda verilmiştir [25].

Tablo 3. Milli Eğitim Bakanlığı'na göre denizcilik eğitim müfredatı

GEMİCİLİK

Kazık, çifte kazık, foralı kazık bağlarını atmak

Sancak bağı, çifte sancak bağı, foralı sancak bağı atmak

Yoma bağı, çifte yoma bağı, mezevoltalı yoma bağı atmak

Tablo 3'ün devamı

Çürük bağı, kropi bağı, anele bağı atmak
İzbarço bağı, çifte izbarço bağı, foralı izbarço bağı atmak
Doblin izbarço bağı, sugalı izbarço bağı atmak
Gizli piyan bağı atmak
Tek kasalı halat ile branda bağı yapmak
Camadan bağı, burmalı camadan bağı atmak
Tekne ve Donanım Bakımı
Sentine bakımı yapmak
Sentine pompa süzgeçlerini temizlemek
Tatlı su tankına bakım yapmak
Demir zincirliğine bakım yapmak
Gemi demirine bakım yapmak
Soğuk hareketli mekanizmalara bakım yapmak
Dizel makineye dış bakım yapmak
Elektrikli ve elektronik cihazlara dış bakım yapmak
Demir zincirine bakım yapmak
Güverte İşlemleri
Dümen tutmak, demir atmak, demir almak, halat vermek
Doblin halat vermek, tek kol halat ile bosa vurmak
Çift kol halat ile bosa vurmak, manevra halatını almak
Askeri birlikleri selamlamak
Sancak veya yabancı bayrağı arya/toka etmek
Usturmaça atmak, milli bayrağı toka/arya etmek
Dikiş ve Yük Bağları
Tel halat kasa dikişi yapmak, kollu halat beden dikişi yapmak
Façuna yapmak, kollu halat kasa dikişi yapmak
Tel halat beden dikişi yapmak, kanca bağı yapmak
Balıkçı bağı yapmak, çarmık hazırlamak
Tahta bağı yapmak, fıçı bağı yapmak
Manevrada güverte işlemleri
El incesi atmak
Römorköre / Palamar motoruna halat vermek
Çarmık indirmek
Farelikleri donatmak
Tekne hareketli donanım bakımı
Soğuk hareketli mekanizmalara bakım yapmak
Demir zincirine bakım yapmak
Tel halat bakımı yapmak

Tablo 3'ün devamı

Gemi demirine bakım yap
 Bitkisel ve sentetik halat bakımı yapmak
 Tekne yapısı ve sabit sistemler bakımı
 Balast tankına bakım yapmak
 Tatlı su tankına bakım yapmak
 Demir zincirliğine bakım yapmak
 Pinomatik sistem kontrol ve bakımı yapmak
 Havalandırma sistemlerinin kontrol ve bakımı yapmak
 Hidrolik sistem kontrol ve bakımı yapmak

SEYİR

Kılavuz Seyri
 Kerteriz hattı çizmek
 Mesafe çemberi çizmek
 Aynı anda farklı iki referanstan kerteriz ile mevki koymak
 Aynı anda farklı iki referanstan mesafe ile mevki koymak
 Aynı anda tek referanstan kerteriz ve mesafe ile mevki koymak
 Tek referanstan zaman farklı iki kerteriz ile koymak
 Tek referanstan 45-90 kerteriz ile mevki koymak
 Tek referanstan 30-60 kerteriz ile mevki koymak
 Akıntı Seyri
 Hareket vektörünü çizmek
 Akıntıdaki geminin gidiş yönünü ve süratini bulmak
 Akıntının yön ve süratini bulmak
 Akıntı ile rotadan düşen gemiyi rotaya almak
 Akıntıya karşı önleme hattının değerini bulmak
 Seyir Planı
 Harita ve yayınları sağlamak
 Harita ve yayınları güncellemek
 Güvenlik bilgilerini temin etmek
 Güvenli rota çizmek
 Pasaj planını çıkarmak
 Olağandışı Şartlarda Seyir

DENİZDE GÜVENLİK

Personel Güvenliği ve Sosyal Sorumluluk
 Kirli sızılar ile denizin kirletilmesini engellemek
 Katı kirleticiler ile denizin kirletilmesini engellemek

Tablo 3'ün devamı

Manevra yerleri kazalarına karşı tedbir almak
Kaygan güvertede düşme kazalarına karşı tedbir almak
Serbest cisimlere karşı tedbir almak
Kapalı alan kazalarına karşı tedbir almak
Acil durum toplanma yerine geçmek
Yüksekte çalışma kazalarına karşı tedbir almak
Yangın Önleme ve Yangınla Mücadele
Sıcak çalışma yangınlarına karşı tedbir almak
Yakıt ikmal yangınlarına karşı tedbir almak
Ana güverte yangınlarına karşı tedbir almak
Ambar yangınlarına karşı tedbir almak
Makine dairesi yangınlarına karşı tedbir almak
Yangına karşı acil durum ekibini kurmak
Durum muhakemesi yapmak
Yangını söndürmek
Yaşam yeri yangınlarına karşı tedbir almak
Temel İlk Yardım
Kazazedeye müdahalede ön tedbir almak
Durum teşhisi yapmak
Şiddetli harici kanamaya müdahale etmek
Ağız ile suni solunum yapmak
Silvester yöntemi ile suni solunum yapmak
Yaşam desteği vermek
Koruyucu pozisyona almak
Tıkanmaya müdahale etmek
Yanıklara müdahale etmek
Kazazedeyi tek başınıza taşımak
Kazazedeyi yardımcıyla taşımak
Solunum hava yolunu açmak
Can Kurtarma Araçlarını Kullanmada Yeterlilik
Can kurtarma aracına binışı denetle
Kızaklı mataforalı can filikasını denize indirmek
Vinçli can filikasını denize indirmek
Can salına denizden binmek
Alabora olan can salını çevirmek
Gemiden ayrılıp beklemeye hazırlık yapmak
Güverteden binilen can salını denize indirmek
Denizde Kişisel Can Kurtarma Teknikleri

Tablo 3'ün devamı

Can yeleđi kuşanmak
 Gemiye terk yerlerine geçmek
 Kazazedeye can simidi atmak
 Dalma giysisi giymek
 Denize atlamak
 Su içinden can salına çıkmak
 Hipotermiye karşı tedbir almak
 Can kurtarma aracında yaşamı devam tedbiri almak

VARDİYA STANDARTLARI

Liman Vardiyası
 Lumbarağzı nöbeti tutmak
 Halatların kontrolünü yapmak
 Güverte kontrolü yapmak
 Gemiye su almak
 Kalkış manevrasına hazırlığı yapmak
 Gemiye malzeme almak
 Seyir Vardiyası
 Vardiyayı teslim almak
 Seyir vardiyası tutmak
 Vardiyayı teslim etmek
 Emniyet teçhizatını kontrol etmek
 Kılavuz kaptan almak
 Demir Vardiyası
 Köprüüstünde demir vardiyası tutmak
 Demir kontrolü yapmak
 Denizde Çatışmayı Önleme İşaretleri
 Durum belirtir işareti göstermek
 Uyarı ve durum belirleyici işaret vermek
 Denizde Çatışmayı Önleme Manevraları
 Yetişilen gemiyi geçerken çatışmadan sakınmak
 Pruva pruvaya yaklaşımda çatışmadan sakınmak
 Aykırı rotada yaklaşımda çatışmadan sakınmak
 Dar suyollarındaki dönüşlerde çatışmadan sakınmak

GEMİ MANEVRALARI

Gemi Makinesi İle Yol Vermek/Yol Kesmek
 Makine kullanarak ileri yol vermek

Tablo 3'ün devamı

Makine kullanarak tornistan yapmak
Römorkör yardımıyla manevra yapmak
Gemiyi Döndürmek
Çift pervane ile dönmek
Tek pervane ile kıç savurtmak
Dümen ile döndürmek
Baş iter ve dümenle bordasal kaydırmak
Baş iter ve dümenle döndürmek
Baş iter ile döndürmek
Gemi Makinesi İle Yol Vermek/Yol Kesmek
Makine kullanarak ileri yol vermek
Makine kullanarak tornistan yapmak
Denizden Adam Kurtarmak
Anderson Metodu ile kurtarmak
Williamson Metodu ile kurtarmak
Scharnow Metodu ile kurtarmak
Denize düşen adamı kurtarmak
Demirlemek ve Demirden ayrılmak
Tek demir ile demirlemek
Çift demir ile demirlemek
Tarayan demir yerinden ayırık
Rıhtım ve Şamandıra Manevrası Yapmak
Rıhtıma aborda olmak
Rıhtımdan avara etmek
Şamandıraya yanaşmak
Tek demir ile kıçtankara olmak
Özel Şartlarda Manevra Yapmak
Sığ sularda manevra yapmak
Dar suyollarında manevra yapmak

DENİZDE HABERLEŞME

Kodlu Sancak Haberleşmesi
Sancakla kodlu haberleşme yapmak
Tek harf kodları çekmek
GMDSS ve Arama Kurtarma
GMDSS gereklerini sağlamak
Arama kurtarmayı manipüle etmek
VHF Radyo-Telefon Haberleşmesi

Tablo 3'ün devamı

VHF-DSC telsiz cihazını hazırlamak
 Rutin çağrı ve görüşme yapmak
 Tehlike yardım çağrısı yapmak
 Tehlike yardım çağrısına aracılık etmek
 Gemileri sessizliğe davet etmek
 Gemileri kısıtlı çalışmaya davet etmek
 Sessizliği sona erdirmek
 Acelelik mesajı vermek
 Acele öncelikli sağlık mesajı vermek
 Acelelik mesajını iptal etmek
 Emniyet mesajı vermek
 Kara aboneli ile irtibat kurmak
 Tehlike yardım çağrısına cevap vermek
 VHF – DSC Haberleşmesi
 DSC haberleşme çağrısı yapmak
 DSC tehlike çağrısı yapmak

ELEKTRONİK SEYİR

Elektronik Seyir Cihazları
 Otomatik dümenici (oto pilot) kullanmak
 Cayro pusula kullanmak
 İskandil cihazını kullanmak
 Parakete cihazını kullanmak
 AIS cihazı kullanmak
 VDR cihazı kullanmak
 GPS / DGPS cihazını kullanmak
 Radar Gözlem ve Plotlama
 Radarı hazırlamak
 Radardan mesafe ölçmek
 Radardan kerteriz almak
 Başka geminin mevkiini manevra tablosuna işlemek
 Başka geminin hakiki hareket vektörünü çizmek
 Başka geminin yakın geçiş mesafesini ölçmek
 Başka geminin yakın geçiş zamanını bulmak
 Geminin hareket vektörünü manevra tablosuna işlemek
 Otomatik Radarla Plotlama
 ARPA'da hedefleri elde etmek
 Radar görüntüsünü ayarlayarak, sürdürmek

Tablo 3'ün devamı

Hedef bilgilerini elde ederek, yorumlamak
Veri doğruluğunu belirlemek

GEMİ YAPI VE DENGESİ

Gemi Yapısı

Gemi yapı elemanlarını ve etki eden zorları incelemek

Geminin su almasına gerekli müdahaleyi yapmak

Gemiye havuzlama işlemlerini öğrenmek

Yükleme - Boşaltma Planı

İlkel yükleme planı yapmak

Yük elleçleme planı yapmak

Draft Sörvey Hesabı

Draft survey hazırlık işlemlerini yapmak

Draft sörvey için gereken bilgileri almak

Draft sörvey hesaplaması yapmak

Gemi Denge Hesapları

Enine denge - GM hesabı yapmak

Boyuna denge - Trim hesabı yapmak

DENİZCİLİK MEVZUATI

Gemi Kaptanı İçin Genel Telsiz Mevzuatı

Bayrak çekme hakkını ispat etmek

Gemiye denize hazırlamak

Gemiye yola hazırlamak

Gemi ve yük güvenliğini sağlamak

Kaza halinde belge ve delil toplamak

Uluslar arası Denizcilik Sözleşmeleri

Yükleme hatları uluslararası sözleşmesinin kurallarını uygulamak

SOLAS kurallarına uygulamak

STCW kurallarını uygulamak

CLC, PAL, LCD, STP, SPACE STP, ITU RR kurallarını uygulamak

MARPOL 73/78 kurallarını uygulamak

Yük ve Yolcu Gemisi Mevzuatı

Navlun sözleşmesi hükümlerini uygulamak

Müşterek avaryayı ispat etmek

İhbar ve Protesto mektubu yazmak

Tablo 3'ün devamı

YÜK İSTİF

Ambarları yüke hazırlamak
 Ambar kapaklarının yüke elverişliliğinin kontrolünü yapmak
 Yükleme / tahliye donanımını hazırlamak
 Yükleme ve Tahliye İşlemlerine Nezaret
 Gerekli hallerde ambar içinde yüklerin seperasyonunu yapmak
 Gerekli hallerde yükün sayımını yapmak
 Ambar kapaklarının açma- kapama işlemini yapmak
 Yük donanımının emniyetle çalışmasına nezaret etmek
 Tahliye sonrası hasar kontrolü yapmak
 Yükü Limanda ve Seferde Kontrol
 Ambar sintinelerini kontrol etmek
 Sıcaklık ve nem kontrolü yapmak
 Gemiye ve Yüke Hasarı Önleyici Tedbirler
 Katı yükleri emniyetle istif etmek ve lashing yapmak
 Kapakları deniz netasına almak
 Branda veya ramnek ile kapak sızdırmazlıklarını temin etmek
 Havalandırma yapmak
 Ambar kapaklarının bakımını yapmak

DENİZ METEOROLOJİSİ

Rüzgâr Tahmini
 Rüzgârın hakiki yön ve süratini bulmak
 Düzenli rüzgâr tahmini yapmak
 Yağış Tahmini
 Sıcaklık düşmesinde yağış tahmini yapmak
 Aletsiz yağış tahmini yapmak
 Basınç artmasında yağış tahmini yapmak
 Enine denge - GM hesabı yapmak
 Boyuna denge - Trim hesabı yapmak

DENİZCİLİK MEVZUATI

Gemi Kaptanı İçin Genel Telsiz Mevzuatı
 Bayrak çekme hakkını ispat etmek
 Gemiye denize hazırlamak
 Gemiye yola hazırlamak
 Gemi ve yük güvenliğini sağlamak
 Kaza halinde belge ve delil toplamak

Tablo 3'ün devamı

 Uluslar arası Denizcilik Sözleşmeleri

Yükleme hatları uluslararası sözleşmesinin kurallarını uygulamak

SOLAS kurallarına uygulamak

STCW kurallarını uygulamak

CLC, PAL, LCD, STP, SPACE STP, ITU RR kurallarını uygulamak

MARPOL 73/78 kurallarını uygulamak

Yük ve Yolcu Gemisi Mevzuatı

Navlun sözleşmesi hükümlerini uygulamak

Müşterek avaryayı ispat etmek

İhbar ve Protesto mektubu yazmak

Denizcilik alanında yapılan eğitim ve öğretim çalışmalarında, teorik ve teknik meslek dersleri ile uygulamalı dersleri verebilecek kadrolu öğretmen bulunması önemli bir sorun oluşturmaktadır. 1997-1998 eğitim öğretim yılında MEB'e bağlı okullarda görev yapan toplam kadrolu denizcilik öğretmeni sayısı 37 iken günümüzde meslek dersleri öğretmeni sayısı 51 olarak tespit edilmiştir [20]. Mevcut kadrolu denizcilik öğretmenlerinin ise yalnızca 8'i deniz ehliyetine sahip olduğu denizcilik öğretmeni anket formu ile yapılan araştırmada ortaya çıkmıştır. Bu öğretmenlerin ise kaçının Eğitim ve Sınav Yönergesi'nin 44. maddesi gereği deniz tecrübesine sahip olduğu tespit edilememiştir. Eğitim ve Sınav Yönergesi'nin 44. maddesi gereği güverte ve makine meslek derslerini verecek öğretmenlerin en az 3 yıl deniz hizmetine sahip olması gerekmektedir. Hâlihazırda derse girecek kadrolu meslek dersleri öğretmeni bulamayan Milli Eğitim Bakanlığı madde 44 ile getirilen şartlara uygun deniz tecrübesine sahip öğretmeni bulması mümkün gözükmemektedir. Bu şartlar altında denizcilik eğitimi almış öğretmen bulmanın MEB'in en önemli sorunu olduğunu göstermektedir. Bu tür okulların ve bu okulları tercih eden öğrencilerin sayılarındaki artışa rağmen kadrolu meslek öğretmeni istihdamı yerinde saymıştır. Öğretmenlerin uluslararası sözleşmeler ile getirilen kurallara ve değişen teknolojik şartlara uyumlarını sağlamak amacıyla, meslek içi eğitim niteliğindeki deniz hizmetlerini programları dâhilinde ticaret gemilerinde yapmalarını sağlamalıdır. Milli Eğitim Bakanlığı kadrosunda mevcut denizci ehliyetine sahip öğretmenleri 3 yıl deniz hizmeti sağlayacak şekilde gerekli tedbirleri almalıdır. Tablo 4 ve Tablo 5'te MEB müfredatının eğitim ve sınav yönergesine uygunluğu karşılaştırılmıştır.

Tablo 4. Güverte işletim düzeyi eğitim müfredatlarının karşılaştırılması

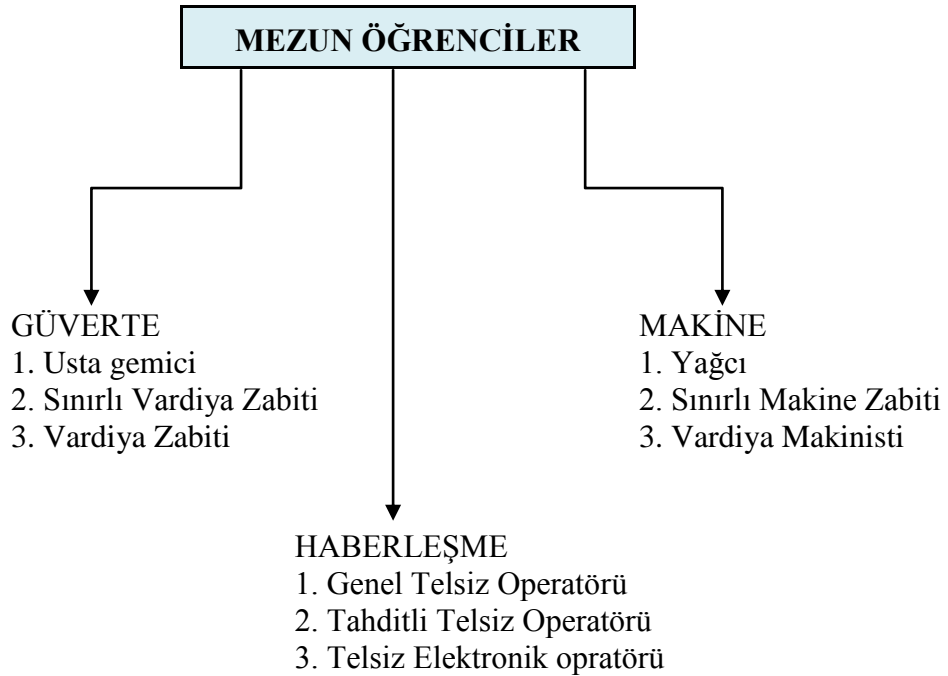
DERSLER	500 GT İşletim Düzeyi		3000 GT İşletim Düzeyi	
	MEB	ESY	MEB	ESY
Denizde Güvenlik	✓	✓	✓	✓
Denizcilik ve Su Ürünleri Teknolojisi	✓	-	✓	-
Seyir	✓	✓	-	✓
Mesleki Yabancı Dil	✓	✓	✓	✓
Vardiya Standartları	✓	✓	✓	✓
Deniz Meteorolojisi	✓	✓	✓	✓
Elektronik Seyir	✓	-	✓	✓
Denizde Haberleşme	✓	✓	✓	✓
Küresel Tehlike ve Haberleşme Sistemi	✓	-	✓	✓
Gemicilik	✓	✓	✓	✓
Gemi Manevraları	✓	-	✓	✓
Yük İşlemleri ve Gemi Stabilitesi	✓	✓	-	✓
Uluslararası Denizcilik Sözleşmeleri	-	-	-	✓
Deniz Hukuku	-	✓	-	✓
Elektrik	-	-	✓	✓
Elektronik	-	-	✓	✓
Gemi İnşaa	-	-	✓	✓
Bilgisayar Programlama ve Kullanımı	-	✓	-	✓
Teknik Resim	-	-	-	✓
Deniz İşletmeciliği	-	-	-	✓
Güvenlik ve Kalite Yönetimi	-	-	-	✓
Denizcilik Mevzuatı	✓	✓	✓	✓

Tablo 5. Makine işletim düzeyi eğitim müfredatlarının karşılaştırılması

DERSLER	750 kw İşletim Düzeyi		3000 kw İşletim Düzeyi	
	MEB	ESY	MEB	ESY
Denizde Güvenlik	✓	✓	✓	✓
Dizel Motorları ve İşlemleri	✓	✓	✓	✓
Mesleki Yabancı Dil	✓	✓	✓	✓
Gemi Yardımcı Makineleri ve Sistemleri		✓		✓
Deniz Hukuku	✓	✓	✓	✓
Elektrik	✓	✓	✓	✓
Gemi Yardımcı Makineleri	✓	-	✓	✓
Deniz Hukuku	-	✓	-	✓
Otomatik Kontrol		-		✓
Mekanik Bilimler	-	-		✓
Gemi Makinelerine Giriş	-	-	✓	✓
Mekanik Bilimler	-	-	-	✓
Termodinamik	✓	-	✓	✓
Dinamik	✓	-	✓	✓
Gemi İnşaa	-	✓	-	✓
Bilgisayar Programlama ve Kullanımı	-	✓	-	✓
Teknik Resim	✓	-	✓	✓
Malzeme Bilgisi	-	-	-	✓
Atölye	✓	-	✓	✓
Deniz İşletmeciliği	-	-	-	✓
Güvenlik ve Kalite Yönetimi	-	-	-	✓
Gemi Makineleri Operasyon Ve Bakımı	-	-	-	✓
Isı Transferi	-	-	-	✓

2.6. Denizcilik Mesleki Lisesi Mezunlarına Verilen Yeterlikler

Denizcilik meslek liselerinden mezun öğrenciler herhangi bir üst öğrenime devam etmezsiniz veya yaygın eğitim kurumlarında tamamlama eğitimi almaksızın yönetim düzeyinde bulunan zabitan sınıfı yeterliliğine veya uzakyol vardiya zabiti yeterliliğine yükselmezler. Ancak A-II/1 ve A-II/2 eğitimleri gerek üniversiteler gerekse yaygın eğitim kurumları bünyesinde tamamlama eğitimi adı altında verilmektedir. Bu kurslara ve eğitimlere devam eden meslek lisesi mezunları gerekli deniz hizmeti ve yabancı dil şartlarını taşıdıkları takdirde uzakyol vardiya zabıtlığı için GASM tarafından yapılan ehliyet sınavına girebilirler. Meslek lisesi mezunları okullarının yeterliklerine göre Şekil 1’de gösterilen yeterlikleri mezuniyetlerine istinaden almaktadırlar. Tablo 6 ise Denizcilik Anadolu Meslek Liselerinin sahip oldukları öğretmen, öğrenci ve okul yeterliklerini göstermektedir [20]. Bu tabloda müktesep hak, deniz hizmetinden dolayı ders verme yetkisi olan ve kadrosu bu bölümlerde bulunup ders veren kadrolu öğretmenler belirtilmiştir. Ayrıca Ek Tablo 1’de Denizcilik Anadolu Meslek Liselerinin buldukları yerler ve okulda mevcut dallar gösterilmiştir.

Şekil 1. Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi mezunlarının alabileceği yeterlikler

Tablo 6. D.A.M.L. öğrenci sayıları, okul yeterlikleri ve meslek öğretmeni sayısı

Okulun Adı	Öğren. Sayısı	Öğret. Sayısı	Okul Yeterliği
Fettah Tamince Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	260	7	Yok
Manavgat Ticaret ve Sanayi Odası Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	96	1	Yok
Kemalpaşa Çok Programlı Lisesi	-	-	Yok
Kuşadası Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	143	-	Yok
Tatvan Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	109	1	Yok
Armatör Yakup Aksoy Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	288	5	Vardiya Zabiti Vardiya Makinisti
Çanakkale İMKB Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, Denizcilik Meslek Lisesi	-	-	Yok
Kaptan Ahmet Fatoğlu Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	277	2	Yok
Espiye Şehit Cengiz SARIBAŞ Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	114	1	Yok
Tirebolu Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	133	-	Yok
Sefa Atakaş Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	426	-	Yok
Eğirdir Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, Denizcilik Meslek Lisesi	21	-	Yok
Ziya Kalkavan Denizcilik Anadolu Teknik Lisesi ve Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	452	15	Vardiya Zabiti Vardiya Makinisti
Barbaros Hayrettin Paşa Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, Denizcilik Anadolu Meslek L.	645	17	Vardiya Zabiti Vardiya Makinisti
Pendik Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	454	9	Vardiya Zabiti Vardiya Makinisti

Tablo 6'nın devamı

Piri Reis Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	353	3	Yok
Hacı Rahime Ulusoy Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	209	-	Yok
Ulusoy Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	254	-	Yat Kaptanlığı
Güzelbahçe İ Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi, Denizcilik Meslek Lisesi	152	3	Sınırlı Vardiya Zabit Yat Kaptanlığı
Mordoğan Fatma Emin Karaağaç Çok Programlı Lisesi, Denizcilik Meslek Lisesi	3	-	Yok
Şehit İdari Ataşe Çağlar Yücel Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, Denizcilik Anadolu Lisesi	218	9	Makine Zabıtlığı
Çınarlı Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, Denizcilik Meslek Lisesi	58	1	Yok
Nevvar Salih İşgören Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	237	-	Yok
İnebolu Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	120	-	Yok
Gölcük Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	335	5	Vardiya Zabit Vardiya Makinisti
Hereke Nuh Çimento Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	60	-	Yok
Mersin Deniz Ticaret Odası Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	163	4	Yok
Köyceğiz And Tek.Lis., Anadolu Meslek Lisesi, Teknik Lise, Meslekî ve Teknik Eğitim Merkezi ve Denizcilik Meslek Lisesi	85	2	Yat Kaptanlığı
Fatsa Atatürk Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	287	8	Vardiya Zabit Vardiya Makinisti

Tablo 6'nın devamı

Işıkli Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	146	-	Yok
Çayeli Ahmet Hamdi İsakoğlu Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	230	3	Vardiya Zabiti Vardiya Makinisti
Bozburun Deniz Ticaret Odası Çok Programlı Lisesi	37	-	Yok
Sinop Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	68	-	Yok
Nedime Serap Ulusoy Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	323	4	Vardiya Zabiti Vardiya Makinisti
Hasan Kemal Yardımcı İMKB Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, Denizcilik Anadolu Lisesi	473	8	Vardiya Zabiti Vardiya Makinisti
Tekirdağ Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	-	-	Yok
Çarşıbaşı Meslekî ve Teknik Eğitim Merkezi, Denizcilik Meslek Lisesi	41	1	Balıkçı Gemisi Kaptanlığı
Trabzon Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	60	1	Yok
Of Hacı Mehmet Bahattin Ulusoy Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, Denizcilik A.M.L.	79	1	Yok
Sürmene Türk Telekom Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	197	4	Yok
Van Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	153	-	Balıkçı Gemisi Kaptanlığı
Yalova Altınova Tersane Girişimcileri A.Ş. Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	94	-	Yok
Hatice Erdem Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi ve Denizcilik Meslek Lisesi	255	-	Vardiya Zabiti Vardiya Makinisti
Göztepe Kız Teknik ve Meslek Lisesi	60	-	Yok
Bodrum Kız Teknik ve Meslek Lisesi	63	-	Yat Kaptanlığı

Tablo 6'nın devamı

Erdek/Karşıyaka Çok Programlı Lisesi	33	-	Yok
Hüseyin Rahmi Gürpınar Çok Programlı Lisesi	38	-	Yok
Marmaris 75.Yıl Kız Teknik ve Meslek Lisesi	75	-	Yat Kaptanlığı
Selçuk Özsoy Kız Teknik ve Meslek Lisesi	58	-	Sınırlı Vardiya Zabiti
TOPLAM	8435	51	

Aşağıda Tablo 7'de görüldüğü üzere Denizcilik Anadolu Meslek Liselerinde verilmekte olan ve Denizcilik Müsteşarlığı tarafından yetkilendirilmiş okulların toplam yeterlikleri gösterilmiştir.

Tablo 7. Denizcilik Müsteşarlığı tarafından yetki almış ortaöğretim kurumlarının sayısı

OKUL YETERLİĞİ	YETERLİK ALMIŞ OKUL SAYISI
Vardiya Zabiti	10
Vardiya Makinisti	10
Sınırlı Vardiya Zabiti	2
Sınırlı Makinist	-
Yat Kaptanı	5
Balıkçı Gemisi Kaptanı	2

2.7. Deniz Tecrübesine Sahip Öğretmenler

Yukarıda da ifade edildiği gibi eğitim ve sınav yönergesi gemiadamları eğitimlerine ilişkin müfredat, eğitim araç gereçleri, eğitim kurumları için giriş koşulları, sınıf geçme ve mezuniyet gerekleri ile eğitimcilerin yeterliği, deniz eğitiminin esasları, gemiadamları sınavları için, sınava giriş şartları, sınav konuları ve başarı gereklerini kapsamaktadır. Burada konumuzla ilgili özellikle dikkat edilmesi gereken nokta eğitimcilerin

yeterlikleridir. Eğitim ve sınav yönergesi madde 46'da göre meslek derslerinin hangi öğretmenler tarafından düzenlediği gösterilmiştir. Buna göre seyir, vardiya standartları, denizde haberleşme, gemicilik, gemi kullanma, gemi stabilitesi ve yük işlemleri, denizde güvenlik, denizcilik İngilizcesi gemi makinelerine giriş, gemi makineleri operasyonu ve bakımı, dizel motorları, gemi yardımcı makineleri, hidrolik ve pnömatik, otomatik kontrol dersleri deniz tecrübesine sahip öğretim elemanı tarafından verilir. Ayrıca yukarıda sıralanan meslek derslerini verecek öğretim elemanlarının yönetmelik gereği en az üç yıl deniz hizmetine sahip olmaları gerekmektedir.

Ek Tablo 2 de belirtilen anket çalışması yeterlik belgesi olan öğretmenlere yapılmıştır. Tablo 8'de Denizcilik Anadolu Meslek Liselerinde öğretmenlik yapan kadrolu öğretmenlerin yeterlikleri ve sayıları aşağıda verilmiştir.

Tablo 8. Milli Eğitim Bakanlığı'nda kadrolu öğretmenlerin yeterlikleri ve sayıları

ÖĞRETMEN YETERLİĞİ	YETERLİK ALMIŞ ÖĞRETMEN SAYISI
Uzakyol Kaptan	-
Uzakyol Birinci.Zabit	1
Uzakyol Vardiya Zabiti	3
Uzakyol Baş Mühendis	-
Uzakyol II. Mühendis	-
Uzakyol Vardiya Mühendis	-
Kaptan	2
Birinci Zabit	-
Vardiya Zabiti	1
Baş Makinist	-
II. Makinist	-
Makine zabiti	2
Sınırlı Kaptan	3
Sınırlı Vardiya zabiti	2
Sınırlı Baş Makinist	2
Sınırlı Makine zabiti	4

Ülke toplamında Denizcilik Anadolu Meslek liselerinde toplam derse giren kadrolu öğretmen sayısı 51 olduğu tespit edilmiş olup bunların 20 unun yeterlik belgesine sahip olduğu yapılan anket çalışmalarında ortaya çıkmıştır. Geri kalan 31 öğretmenin ise denizcilik ile ilgili bir yeterliğe sahip olmadığı anlaşılmaktadır.

3. TARTIŞMA VE SONUÇLAR

Denizcilik ülkelerin ekonomilerinde ve gelişmesinde çok önemli yer tutmaktadır. Ekonomik gelişme ile birlikte denizcilik sektörü de paralel olarak büyümektedir. Ülkelerin ekonomik olarak büyümesinde denizcilik önemli, bir katkı yaptığı bilinmektedir [26]. Bundan dolayı denizcilik eğitimi ülke denizciliğinin gelişmesinde önemli bir yer tutmaktadır.

Denizcilik eğitim programının belirlenmesi amacıyla ülkemizdeki, bünyesinde denizcilik bölümleri barındıran mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarının araştırması yapılmıştır. Yapılan çalışmada, ortaöğretimdeki denizcilik okullarımızın uluslararası STCW sözleşmesinin ilgili kısımlarına ve ulusal denizcilik eğitim ve sınav yönergesine göre uygunluğu karşılaştırılmıştır.

STCW sözleşmesine göre 500 GT güverte sınırlı işletim düzeyi eğitim gerekleri ile Milli Eğitim Bakanlığı denizcilik eğitimi çerçeve öğretim programı gerekleri uyum sağlamaktadır. 750 KW makine sınırlı işletim düzeyi eğitimi gereklerini denizcilik eğitimi çerçeve öğretim programı sağlamaktadır. Ancak 3000 GT ve 3000 KW yeterlikleri için uluslararası STCW sözleşmesinde getirilen eğitim gereklerini Milli Eğitim Bakanlığı'nın denizcilik eğitim müfredatı sağlamamaktadır.

Denizcilik Anadolu Meslek Liselerinde aynı ders müfredatı okutulmasına karşılık farklı yeterlik veren okular olması çelişkili bir durum ortaya koymuştur. Milli Eğitim müfredatıyla Eğitim ve Sınav Yönergesi müfredatları karşılaştırıldığında güverte sınırlı işletim düzeyi eğitimi için; küresel tehlike ve haberleşme, yük işlemleri ve gemi stabilitesi, elektronik seyir ve denizcilik mevzuatı derslerinin fazla olduğu buna karşın eksik olan bilgisayar programlama ve kullanımı dersinin MEB müfredatında yer almadığı ortaya çıkmıştır. 3000 GT ve 3000 KW işletim düzeyi için verilen yeterlikteki okular ile sınırlı yeterlikte yetkilendirilmiş okulların müfredatların aynı olmasından dolayı derslerin yeterliklere göre uyum sağlamadığı açıktır. 3000 GT ve 3000 KW işletim düzeyi için verilen derslerde ders içerik ve saatlerinin tam anlamıyla örtüşmediği Tablo 4 ve Tablo 5'te ortaya konulmuştur.

Ülkemizde denizcilik eğitimi veren Denizcilik Anadolu Meslek Liseleri'nin 10 tanesi vardiya zabiti ehliyetini, 10 tanesi vardiya makinisti ehliyetini, 2 tanesi sınırlı vardiya

zabiti ehliyetini, 5 tanesi yat kaptanlığı ehliyetini ve 2 tanesi de balıkçı gemisi kaptanlığı ehliyetini vermektedir. Bunun yanı sıra yeterlik alamayan okullar sadece usta gemici ve yağcı yeterliği vermektedir. Bu okulların müfredatlarının hepsinin aynı olduğu ancak okulların vermiş olduğu yeterliklerin çok farklı olduğu görülmektedir.

Yat kaptanlığı bölümünde denizcilik derslerine ilave olarak yat turizmi, yiyecek-içecek ve kamara, dersleri verilmektedir. Balıkçı gemisi kaptanlığın bölümünde ise ağ yapımı ve oranımı dersi ile av araçları ve avlama teknikleri dersleri verilmektedir.

Bu kapsamda eğitim sistemimiz ve kurumlarımız bazı önemli ilerlemeler göstermesine rağmen önemli birçok yapısal eksikliklerinin bulunduğu tespit edilmiştir. STCW gereklerini karşılama düzeyi başta olmak üzere öngörülen eğitim ve öğretim standartlarının yakalanamadığı görülmüştür. STCW ve Eğitim ve sınav yönergesine göre okullardaki öğretmen eksikliği görülmektedir. Her okulda deniz kökenli meslek öğretmeni olması gerekirken bunların bulunmadığı yönetmelikçe zorunlu olan ilgili derslere yetkisi bulunmayan öğretmenlerin girdiği anlaşılmaktadır. Bu durum öğrenci üzerinde özgüven, bilgi ve tecrübe eksikliği yaratmaktadır. Sonuçta eğitimi uygun olmayan gemiadamı istese dahi denizde çalışmıyor.

4. ÖNERİLER

Dünya denizcilik sektörünün yakından incelenmesi, gelişen ulusal ve uluslararası şartlara uyum sağlayacak şekilde denizcilik eğitimi veren eğitim ortamlarının gereken nitelikte donatılması, öğretim programlarının, eğitim dokümanlarının sürekli geliştirilmesi, öğretmen ve öğretim elemanlarının temininde özendirici tedbirlerin alınması gerekmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı denizcilik eğitimi yapan okullarda; atölye ve meslek dersi öğretmeni, teçhizat, araç-gereç, eğitim dokümanı, mevcut öğretmenlerin yeni gelişmelere uyumu ve deniz aracı gibi ihtiyaçları birinci derecede eksiklik olduğu görülmüş ve bunun giderilmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Yeni açılan eğitim kurumları tesis ve alt yapı ihtiyacı ile öğretmen ihtiyacını sürekli arttırmaktadır. Üniversitelerin denizcilik bölümünden mezunlar ücret yetersizliği, statü eksikliği, pedagojik formasyon gibi nedenlerle orta öğretim kurumlarını tercih etmemektedirler. Ayrıca öğretmenliğe giriş şartlarının da zor olması buna etken olarak gösterilebilir. Bundan dolayı deniz tecrübeli öğretmenlerin bulunmasında güçlük çekilmektedir. Bu durumun giderilerek deniz hizmeti ve yeterliği olan öğretmenlerin sisteme katılabilmesi sağlanmalıdır. Bunun için öğretmenliğe geçişte arana şartların başında bulunan formasyon, KPSS (Kamu Personel Seçme Sınavı) sonucu gibi şartların kaldırılarak denizcilik meslek öğretmeni alımının kolaylaştırılması gerekmektedir. Bu şekilde alınacak öğretmenlerin kadro alındıktan sonra hizmet içi eğitimle formasyon ve diğer eksiklikleri giderilebilir. Bunun yanı sıra mesleki açıdan güncel bilgileri ve gelişmeleri takip etmeleri için yaz döneminde ücretli olarak denizde çalışmalarını sağlanması önemli bir yarar sağlayacaktır. Ayrıca bu yaz döneminde yapılacak çalışma öğretmenlerin gelir durumunda olumlu bir etki yapacaktır. Bu durumda maaş ile ilgili olan ücret yetersizliği bir ölçekte karşılanabilecektir. Böylelikle deniz tecrübesi ve yeterliği olan kişiler öğretmen olarak okullara kazandırılmış olabileceklerdir.

STCW 78 (ve diğer düzenlemeleri) ile getirilen standart denizcilik eğitiminin verilebilmesi için gerekli olan araç, gereç ve teçhizat, her ders için belirlenmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ve denizcilik eğitimi mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında araç, gereç ve teçhizatın bazıları bulunmaktadır. Diğer okullarda bu ihtiyaçlar daha yoğundur. Söz konusu araç, gereç ve teçhizatın dış kaynaklı ve ithalata dayalı olması, ilgili kurumun bütçe imkânlarını ve bunların teminini güçleştirmektedir.

Ayrıca temin edilen teçhizatların güncellenmesi her zaman sağlanamamaktadır. Denizcilik eğitimi almak isteyen öğrencilerin sayılarındaki artışa paralel, denizcilik eğitimi veren kurumlarının artması fiziki alt yapı gereksinimini de beraberinde getirmektedir. Bu durum eğitim öğretimi olumsuz yönde etkilemektedir. Mevcut eğitim kurumlarında bulunan atölye araç, gereçleri ve teçhizatın teknolojik yeniliklere uyumu sağlanmalıdır. STCW 78 (ve diğer düzenlemeleri) ile standart denizcilik eğitiminin verilebilmesi için gerekli olan araç, gereç ve teçhizat, her ders için ayrı olarak belirlenmiştir.

Söz konusu araç, gereç ve teçhizatın dış kaynaklı ve ithalata dayalı olması, ilgili kurumun bütçe imkânlarını ve bunların teminini güçleştirmektedir. Ayrıca temin edilen teçhizatların güncellenmesi her zaman sağlanamamaktadır. Çeşitli uluslararası kuruluşlarla ve diğer ülkelerle ortak projeler geliştirilerek finansman veya araç, gereç ve teçhizat temini yoluna gidilmeli.

Sınırlı ve 3000 GT ile 3000 Kw ya kadar olan işletim seviyesindeki eğitimlerin STCW ve Eğitim sınav yönergesine göre farklı olmasına karşın Denizcilik Anadolu Meslek Liselerinde aynı olduğu görülmektedir. Bu durum okulun vermiş olduğu yeterliğe göre düzenlenmesi gerekmektedir.

Bu çalışma ile orta öğretimde sürdürülen denizcilik eğitiminde 2 önemli sorun tespit edilmiştir. Bunlardan öğretmen eksikli giderilmesi gerekmekte olup diğer eksiklik ise okullardaki uygulanan müfredatın aynı olmasına karşın Denizcilik Müsteşarlığı tarafından verilen yeterliklerin farklı olmasıdır. Bu durum STCW ve eğitim sınav yönergesine uymadığı görülmektedir. Bu durumun düzeltilmesi için gerekli düzenlemelerin yapılması eğitimin STCW kapsamında hedeflenen noktaya ulaşması için bir yol olacaktır. Bazı okullarda alt yapı var ancak meslek öğretmeni yok bundan dolayı sitemler atıl. Böylelikle milli kayıp olmakta cihazlar alınmış ancak etkin kullanılamamaktadır.

Şu anda ülkemizde 54 adet olan denizcilik okullarının sayısı her geçen gün artmaktadır. Bu okulların başta eksik öğretmen olmak üzere, alt yapı eksiklikleri bilinmektedir. Var olan okulların ulusal ve uluslararası mevzuata uygun hale getirildikten sonra yeni okulların açılması başarılı denizcilerin yetiştirilmesinde ülke menfaatleri açısından önemli olacağı açıktır.

5. KAYNAKLAR

1. Denizcilik Müsteşarlığı, Ulusal Denizcilik Şurası, Eğitim Komisyonu Raporu, Ankara, 1997.
2. <http://www.dpt.gov.tr/PortalDesign/PortalControls/WebIcerikGosterim.aspx?Enc=15> Mayıs 2011.
3. Albayrak, M.T., Uluslararası Standartlarda Türk Denizcilik Eğitim Modeli, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Deniz Bilimleri ve İşletmeciliği Enstitüsü, İstanbul, 2009.
4. Nas, S., Gemi Operasyonlarının Yönetiminde Kaptanın Bireysel Karar Verme Süreci Analizi ve Bütünleşik Bir Model Uygulaması, Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2006.
5. Köseoğlu, B., Uzakyol Güverte Zabitlerinin Kariyer Planlama Ölçütleri, Dokuz Eylül Üniversitesi Denizcilik Fakültesi Deniz Ulaştırma İşletme Mühendisliği Bölümü Mezunları (1999–2008) Üzerine Bir Analiz, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2010.
6. https://www.imo.org/public/c4/solasv/m_notice/msn/msn1756amd1.pdf The Ship Practice for the Education, MCA, 28 Nisan 2011.
7. STCW 95. International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers, 1978, as amended in 1995 and 1997. IMO, 1996 255sayfa
8. T.C. Resmi Gazete, Gemiadamları Yönetmeliği, (24832), 31.7.2002, 23.
9. T.C. Resmi Gazete, Amatör Denizci Yönetmeliği, (25509), 01.07.2004.
10. T.C. Resmi Gazete, Sefer Bölgeleri Yönetmeliği, (26489 mükerrer), 10.04.2007.
11. T.C. Resmi Gazete, Kabotaj Kanunu, (359 mükerrer), 19.04.1926, 759.
12. T.C. MEB Strateji Geliştirme Başkanlığı, 2010-2014 Stratejik Plan, Ankara, 2009, 83.
13. T.C. Resmi Gazete, Okulöncesi Yönetmeliği, (25486), 08.06.2004.
14. T.C. Resmi Gazete, İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, (25212), 27.08.2008.
15. T.C. Resmi Gazete, Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği, (27305), 31.07.2009.
16. T.C. Resmi Gazete, Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliği, (26080), 14.02.2006.
17. T.C. Resmi Gazete, Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliği, (24804), 03.07.2002.

18. T.C. MEB Denizcilik Eğitimi Semineri, Bursa Ali Osman Sönmez Endüstri Meslek Lisesi, Bursa, 1998.
19. <http://www.osym.gov.tr/belge/1-12076/2010-osys-yerlestirme-yuksekogretim-programlari-ve-kont-.html>, 20 Nisan 2011.
20. http://etogm.meb.gov.tr/index.asp?sayfa_id=200&sayfa=tur_liste/ 20 Nisan 2011.
21. Arslan, Ö., Türk Gemi Adamları İçin İnsan Kaynakları Yönetimi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 2006.
22. T.C. Resmi Gazete, Denizcilik Eğitimi Denetleme Kurulu Yönetmeliği, (26079), 13.02.2006.
23. <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/pdf/2642.doc>, 25 Mart 2011.
24. http://www.megep.meb.gov.tr/mte_program_modul, 10 Mart 2011.
25. http://www.megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/denizcilik, 10 Mart 2011.
26. Kwaka S.J., Yoob S.H., Changa J., The role of the maritime industry in the Korean national economy an input–output analysis, Marine Policy 29, Busan, 2005, 383.

6. EKLER

Ek Tablo 1. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Denizcilik Anadolu Meslek Liseleri

Okulun Adı	Bulunduğu İli	Mevcut Dalları
Fettah Tamince Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	ANTALYA	Makine zabıtlığı Gemi yönetimi
Manavgat Ticaret ve Sanayi Odası Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	ANTALYA	Ahşap yat ve tekne imalatı Gemi yönetimi Yat kaptanlığı
Kemalpaşa Çok Programlı Lisesi	ARTVİN	Balıkçı gemisi kaptanlığı
Kuşadası Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	AYDIN	Gemi yönetimi Makine zabıtlığı
Tatvan Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	BİTLİS	Balıkçı gemisi kaptanlığı Gemi yönetimi
Armatör Yakup Aksoy Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	ÇANAKKALE	Makine zabıtlığı Gemi yönetimi Çelik gemi yapımı
Çanakkale İMKB Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, Denizcilik Meslek Lisesi	ÇANAKKALE	Balıkçı gemisi kaptanlığı
Kaptan Ahmet Fatoğlu Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	GİRESUN	Makine zabıtlığı Gemi yönetimi Çelik gemi yapımı
Espiye Şehit Cengiz SARIBAŞ Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	GİRESUN	Gemi elektroniği ve haberleşme Gemi yönetimi Makine zabıtlığı Balıkçı gemisi kaptanlığı
Tirebolu Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	GİRESUN	Gemi elektroniği ve haberleşme Gemi yönetimi Çelik gemi yapımı
Sefa Atakaş Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	HATAY	Makine zabıtlığı Gemi yapım ressamlığı Çelik gemi yapımı Gemi elektroniği ve haberleşme

Ek Tablo 1'in devamı

Eğirdir Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, Denizcilik Meslek Lisesi	İSPARTA	Su ürünleri üretimi
Ziya Kalkavan Denizcilik Anadolu Teknik Lisesi ve Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	İSTANBUL	Makine zabıtlığı Gemi yönetimi Gemi elektroniğı ve haberleşme
Barbaros Hayrettin Paşa Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, Denizcilik Anadolu Meslek L.	İSTANBUL	Makine zabıtlığı Gemi yönetimi Çelik gemi yapımı Balıkçı gemisi kaptanlığı Su ürünleri üretimi
Pendik Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	İSTANBUL	Makine zabıtlığı Gemi yönetimi Çelik gemi yapımı Gemi yapım ressamlığı Gemi boru donatımı
Piri Reis Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	İSTANBUL	Makine zabıtlığı Gemi yönetimi Çelik gemi yapımı Gemi yapım ressamlığı Gemi boru donatımı Tekne ve yat yapımı Gemi elektroniğı ve haberleşme
Hacı Rahime Ulusoy Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	İSTANBUL	Balıkçı gemisi kaptanlığı Gemi yönetimi Yat kaptanlığı
Ulusoy Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	İZMİR	Makine zabıtlığı Gemi yönetimi Yat kaptanlığı
Güzelbahçe, Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi, Denizcilik Meslek Lisesi	İZMİR	Balıkçı gemisi kaptanlığı Yat kaptanlığı
Mordoğan Fatma Emin Karaağaç Çok Programlı Lisesi, Denizcilik Meslek Lisesi	İZMİR	Su ürünleri üretimi
Şehit İdari Ataşe Çağlar Yücel Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, Denizcilik Anadolu Lisesi	İZMİR	Makine zabıtlığı
Çınarlı Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, Denizcilik Meslek Lisesi	İZMİR	Su ürünleri üretimi

Ek Tablo 1'in devamı

Nevvar Salih İşgören Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	İZMİR	Gemi otomasyonu Gemi yönetimi Gemi elektroniği ve haberleşme
İnebolu Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	KASTAMONU	Makine zabıtlığı Gemi yönetimi Çelik gemi inşaa
Gölcük Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	KOCAELİ	Makine zabıtlığı Gemi yönetimi Çelik gemi inşaa
Hereke Nuh Çimento Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	KOCAELİ	Gemi yönetimi Gemi elektroniği ve haberleşme
Mersin Deniz Ticaret Odası Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	MERSİN	Gemi yönetimi Makine zabıtlığı
Köyceğiz, Anadolu Meslek Lisesi, Teknik Lise, Denizcilik Meslek Lisesi	MUĞLA	Yat kaptanlığı Su ürünleri üretimi
Fatsa Atatürk Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	ORDU	Gemi yönetimi Makine zabıtlığı
Işıklı Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	RİZE	Makine zabıtlığı
Çayeli Ahmet Hamdi İsakoğlu Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	RİZE	Gemi yönetimi Makine zabıtlığı
Bozburun Deniz Ticaret Odası Çok Programlı Lisesi	MUĞLA	Yat kaptanlığı
Sinop Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	SİNOP	Makine zabıtlığı
Tekirdağ Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	TEKİRDAĞ	Makine zabıtlığı
Çarşıbaşı Meslekî ve Teknik Eğitim Merkezi, Denizcilik Meslek Lisesi	TRABZON	Su ürünleri üretimi
Nedime Serap Ulusoy Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	SAMSUN	Makine zabıtlığı Gemi yönetimi Çelik gemi inşaa Gemi boru donatımı Gemi otomasyonu

Ek Tablo 1'in devamı

Hasan Kemal Yardımcı İMKB Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, Denizcilik Anadolu L.	RİZE	Makine zabitliği Gemi yönetimi Çelik gemi inşaa Gemi boru donatımı
Trabzon Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	TRABZON	Makine zabitliği
Of Hacı Mehmet Bahattin Ulusoy Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, Denizcilik Anadolu Lisesi	TRABZON	Makine zabitliği Gemi yönetimi
Sürmene Türk Telekom Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	TRABZON	Makine zabitliği Gemi yapı ressamlığı Çelik gemi inşa
Van Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	VAN	Su ürünleri üretimi Balıkçı gemisi kaptanlığı
Yalova Altınova Tersane Girişimcileri A.Ş. Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi	YALOVA	Makine zabitliği Çelik gemi inşaa
Hatice Erdem Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi ve Denizcilik Meslek Lisesi	ZONGULDAK	Gemi yönetimi Makine zabitliği Çelik gemi yapımı Su ürünleri üretimi
Göztepe Kız Teknik ve Meslek Lisesi	İZMİR	Yat kaptanlığı
Kız Teknik ve Meslek Lisesi	MUĞLA	Yat kaptanlığı
Karşıyaka Çok Programlı Lisesi	BALIKESİR	Balıkçı gemisi kaptanlığı
Hüseyin Rahmi Gürpınar Çok Programlı Lisesi	İSTANBUL	Yat kaptanlığı
75.Yıl Kız Teknik ve Meslek Lisesi	MUĞLA	Yat kaptanlığı
Selçuk Özsoy Kız Teknik ve Meslek Lisesi	AYDIN	Makine zabitliği

Ek Tablo 2. Denizcilik öğretmeni örnek anket formu

<p>T.C. KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ Deniz Ulaştırma İşletme Mühendisliği</p>	
<p>Milli Eğitim Bakanlığı ihtiyaç duyulan branşlarda öğretmenlerimizin mesleki açıdan yetiştirilmesi amacı ile hizmetiçi kurslar düzenleyerek meslek öğretmeni yetiştirmektedir. Denizcilik branşı da ihtiyaç duyulan branşlardandır. Bu kapsamda hazırlanan "Ortaöğretimde Denizcilik Eğitimi" isimli yüksek lisans tezinin önemli bir ayağı denizcilik meslek liselerinde görev alan meslek öğretmenlerinin sayılarının ve niteliklerinin belirlenmesidir.</p> <p>Alanın en büyük sıkıntısı denizci eğitimci personelin sayısı ve yeterliliğidir. Ayrıca okullarımızda uygulayıcı olarak görev yapan öğretmenlerimizin ve eğitimcilerimizin ulusal ve uluslararası mevzuata göre istihdam edilmesi zorunludur. Bu çalışma ile okullarımızda ihtiyaç duyulan öğretmen ve eğitimcilerimizin tespit edilmesi hedeflenmiştir.</p>	
DENİZCİLİK ÖĞRETMENİNİN	
1. Adı Soyadı	
2. Mezun Olduğu Üniversite	
3. Mezun Olduğu Bölüm	
4. Mezuniyet Yılı	
5. Öğretmenliğe Başladığı Yıl	
6. Bakanlık Atama Branşı	
7. Görevli Olduğu Okulun Adı	
8. Pedagojik Formasyon Bilgisi	
A. Öğretmen olarak atanmadan önce aldım.....	☐
9. İstihdam Tipi	
A. Kadrolu.....	☐
B. Sözleşmeli.....	☐
C. Kısmi zamanlı (4C).....	☐
D. Alan değişikliği ile	☐
10. Mesleki Yeterliği	
A. Deniz tecrübesi var/yok. Varsa lütfen süre olarak belirtiniz.	
B. Sahip olunan denizcilik ehliyeti.	
➤ Uzakyol Vardiya Zabiti/ Uzakyol Vardiya Mühendisi-Makinisti.....	☐
➤ Kaptan / Başmakinist.....	☐
➤ Birinci Zabıt / İkinci Makinist.....	☐
➤ Vardiya Zabiti / Makine Zabiti.....	☐
➤ Sınırlı Kaptan / Sınırlı Başmakinist.....	☐
➤ Sınırlı Vardiya Zabiti / Sınırlı Makine Zabiti.....	☐
➤ Genel Telsiz Operatör /Sertifika (GOC).....	☐
C. Sahip olunan STCW sertifikaları.	
➤ Personel Güvenliği ve Sosyal Sorumluluk.....	☐
➤ Yangın Önleme ve Yangınla Mücadele.....	☐
➤ Temel İlk Yardım.....	☐
➤ Can Kurtarma Araçlarını Kullanma Yeterliği.....	☐
➤ Denizde Kişisel Canlı Kalma Teknikleri.....	☐

ÖZGEÇMİŞ

10 Mayıs 1981 tarihinde Balıkesir'in Manyas ilçesinde doğdu. 1992 senesinde Bandırma Vecihi Bey İlkokulu'nu, 1995 senesinde Bandırma Ortaokulu'nu ve 1998 senesinde Bandırma Şehit Mehmet Gönenç Lisesi'ni bitirdi.

2000 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi, Deniz Bilimleri Fakültesi Güverte bölümüne kayıt yaptırdı. 2005 yılında üniversitedeki başarılı çalışmalarından dolayı Avrupa Birliği Değişim Programı kapsamında İspanya'nın Algeciras şehrine dil eğitimi almak ve staj yapmak üzere gönderildi. Yurda döndükten sonra 2006 yılı ocak ayında üniversiteden Deniz Ulaştırma İşletme Mühendisi unvanı ile mezun oldu. Şubat ayında T.C. Başbakanlık Denizcilik Müsteşarlığı, Gemiadamları Sınav Merkezi tarafından yapılan sınavda başarılı olarak uzakyol vardiya zabiti ehliyeti aldı. Aynı yıl yapılan kamu personel seçme sınavında Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Bulancak Denizcilik Anadolu Meslek Lisesi'ne güverte öğretmeni olarak atandı. 2008 yılı ocak ayında Milli Eğitim Bakanlığı'nın görevlendirmesi ile denizcilik anadolu meslek liselerinin denizcilik alanı, gemi yönetimi dalında okutulmak üzere Gemi Denge Hesapları ile Draft Sörvey Hesabı adlı ders modüllerini hazırladı.

2009 yılı şubat ayında Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Deniz Ulaştırma İşletme Mühendisliği Anabilim Dalında yüksek lisans eğitimine başladı, aynı yıl nisan ayında askerlik görevi için kaydını dondurdu. TCG AĞ-5 Komutanlığı'nda askerlik hizmetini tamamlayarak 2010 yılı nisan ayında öğretmenlik görevine ve yüksek lisans eğitimine geri döndü. Halen İzmir'in Konak ilçesine bağlı Göztepe Kız Meslek Lisesinde öğretmenlik görevine devam etmektedir. Evli ve iyi derecede İngilizce bilmektedir.